

Eesti Spordileht

Nr. 44/48

1922
Joulud

KÕIK EESTI
 TELLIB
 OMA
 KLISHEED JA
 ILUTRÜKITÖÖD
E.TALVIK & K^o
 GRAAFIKA
 TÖÖKOJAST:
TALLINNAS
 WANA POSTI TÄN. 8
 TELEF. 810.
 'IRA' B.K.

!!Töösturid!!

**Kõige odavam jõud on Deutzi
 imevgaasmootorid puu ja tur-
 ba generaatoritega.**

Kirjeldused ja eelarved esimese nõud-
 mise pääle.

**Dr. Gaspary & Co tehase
 masinad on ainukesed ots-
 tarbekohased masinad
 tsementkivi tööstusele!**

AINUESITUS EESTIS

Eesti Väliskaubanduse Ühisus

„Kosmos“

TALLINN, Jaani tän. nr. 11.

Telegrammid: „KOSMOS“

Kõnetraadid 8-30 ja 13-41.

V. RESEV-RESEL

TALLINN, Toompuiestee 19.

Kõnetraat 20-19

Kõnetraat 20-19

Soovitab suuski, suusakeppe, soome kelke, suusasaapaid,
 uiske, sooje kampsonisi, hokkey keppe ja palla, basket palla
 jne., võimlemise ja suvespordi abinõusid.

ESITAJAD:

PÄRNUS, võiml. õp.
 F. Nordgren, Lõuna
 tänav Nr. 14

RAKVERES, võiml. õp.
 K. Lieberg, Tartu
 tänav Nr. 5

ESITAJAD:

KURESAARES võiml.
 õp. Elmik, gümnaa-
 sium.

VILJANDIS võiml. õp.
 Pihlak, gümnaasium.

K. GLASER

Saapakauplus

Tallinn

Harju tänav № 32.

Igal ajal saadaval suures
väljavalikus: meeste-,
naisterahvaste ja laste
jalanõusid; **balli
kingi, botikuid
ja toa kingi.**
**Saapa määreid,
paelu, kanna
korkisid, jne.**

Tellimisi täidetakse igasuguste
jalanõude pääle.

Hinnad võistluset.

E. S. S. Kalevi einelaud

Tallinn

Gonsiori tänn. 4

**Ainsam sportlaste
nõuetele vastav söögisaal
Tallinnas.**

Söögid saadaval iga
päev kella 9 homm.
— 11 õhtul.

Hinnad võimalikult odavad.
Teenimine korralik.

Vanu ja uusi tuttavaid ootab.

Ökonoom A. REISBERG.

Võõrastemaja „Kuld Lõvi“

TALLINNAS, Harju tänn. 40

Kõnetraat 3-30 ja 18-40

Vanem ja soliidsem võõrastemaja Tallinnas

Restoraan „KAJAK“

Kadrioru merirannal

Luulelisem koht sügisõhtutel

Austusega

KARL ASMANN

Eesti Spordi Tarbenõude

ESTO

Tallinnas, Pikk tänav 47.

Tel: 10-02

Asutatud 1918

Hinnad mõõdukad

Soovitatav
suures valikus iga-
sugu talispordi- ja
võimlemistarbeid ~

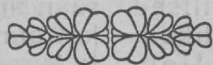
Talve rõõm.

Ju lapsepõlvest mäletame tundvat suurt rõõmu, kui pääle kestva sügisese muda ühel selgel hommikul ülesärgates näeme aknal härmatist ja säält õhinal väljavaadates, valget sätendavat esimese lume vaipa. On kõik heledam ja avaram, kusagil tilisevad kellukesed, kraaksuvad rõõmsalt varesed, inimesed all tänaval tõttavad elavamini, kärmemini, — kui saades uut värskust ja uut jõudu. Mis siis muud kui vanad roostetanud tritsud üles otsida kapi tagant või lagund jalastega kelk puukuurist ja tõtata tänavale, kus 8—10 aastane noorsugu on sportimas täies hoos. Kui siis mõni saks saaniga juhtub mööda sõitma, on tal terve rida mudilasi saanikannustel ja teist niipalju keldudega kilgates järellippamas. Et voorimees muud kui vehib piitsaga ja vannub lustikalt: „Oot, oot kuradid, küll te veel kaelapidi alla jääte!“

On õppimine iseäranis raske niisugusel ajal. Ei suuda kuidagi väljakannatada igavaid õpitunda, süda vaid kipitab lumisõja ja kukerpalli järel, mis pääle kooliaega kunni pimeduseni kestuvad.

Kasvame aegamööda pikkuses ja tarkuses, ka lõbustused omandavad enam valituma ja tagasihoidlikuma kuju. Meeldivamaks lõbustuskohaks saab liuväli. Lõpmatult keerutame säääl „ülejala“ ja „teerne poognaid“ halearmsate viiside all. Nägu õhetab, jalad surisevad magusalt, rõõmus roidumus laguneb üle terve keha. Tahaks hõisata ja hullata lõpmata. On tõsiselt kahju kui lõpumarsi vaprad helid kojuminekut ja välisilma jälle meelde tuletavad.

Möödub jälle aegu. Askeldame, tõttame, ruttame, kanname sõjakiivrit ja pigistame püssipära. Käime võoraid teid ja radu, kihutame rongidega ja õõtsume laevadega võoraisse randu. Armsam kõigest on aga pääle kaugeid rännakuid ja ränka tööd jälle poetuda liuvälja rõõmsasse helinasse, tunda ennast vabana ja vallatuna, tunda rõõmu lihtsast lapseelust ja talvisest kainest ilust.

Esteetika ja kehakultuur.

„Eesti Spordilehele“ kirjutanud Dr. H. Jürgenson.

Es bewundern die Menschen das rauschende Meer, die fließenden Gewässer und den Anblick des Himmels und vergessen über alles Bewundern der Dinge das Wunder, das wir selber sind.

— Augustinus. —

Mis on esteetika ja mis on kehakultuur? Kaks kardinaalse tähtsusega küsimust, millest allpool pisut rääkida sooviksin. Mis on esteetika, kuidas teda tuleks defineerida? — vahest paistab esmalt, et see oleks väga kerge, asja sisusse eneseisse aga tungides näeme sootü teist, kus meil ülisuuri raskusi tuleb ennem võita, et üldse mingisugust konkreetset definitsiooni vastava mõistele luua. Esteetika psüholoogiasse tungida katsumusid ka alljärgnevat read, kui võrd hästi see aga mul korda läheb, otsustavad muidugi kompetentsemad. Eriliselt sooviksin siin aga vaadelda kehakultuuri esteetilise elemendina ning modern meditsiini seisukohast talle Eestis soovitada ühte ehk teist terwishoiust ning sotsioloogiat.

— Kehakultuuri esteetilisest ning esteetilis-hügieenilisest ülesannetest tahaksid siis allseisvad read pajatada. Zeus ning arvustus olgu aga küll minu vastu seekord häätahtlikud, kus mainit teema võib olla minu eriala just otsekohe vahest ei puuduta ning esteetid puhtamas mõttes andku mulle andeks, kui uueks kunstiks kehakultuuri tänapäev jälle nimetada julgesin. Ja nii siis, — mis on esteetika? Me peame siin aga enne ontoloogilist esteetika mõistet eraldada katsuma empiirilistest, esteetide, tihtiigi vahest üliinimlisele mõistele esteetikast vastu seadma lihtsamad, inimlised mõisted. Aated, emotsioonid, ütleksime meie, missugusi esteetika iganes oma alla võtta võiks, on eo ipso antropomorfilised, inimlised (ka futurism j.n.e. on inimliselt seletatav, ütleksin pisut haiguslise inimese avaldusemotsiooniga, teosega, kunstiga), seega kõige lähedamalt seotud vastava subjekti psüko füsi-kaga; me sooviksime edasi, ütleme siinkohal samuti, et vastavate subjektide füsioloogilis-psüholoogilised avaldusvormid tuletaksid rohkem meelde terwete inimeste väljendusviise, mikroskoobilis — keemi-

liselt eipakuks midagi anormaalset, mis lubab rääkida juba vastavast teosestki vastavalt: tervest inimesest ning ta tervest kunstist, haigest inimesest ja ta haigest kunstist ning ümberpöördukt. On tõsi, füsioloogiliselt tervist kõige detailsemalt haigusest eraldada just ei saa, piirid puutuvad kokku, seepärast ühtegi kunsti ei tohi teravalt arvustada, nagu keegi intelligent inimene ei mõtle naerma hakata laatsaretis lamava haige inimese üle. Olles nii siis iseenestest inimline, on ta arusaadav ka inimsusele, vastava ajale, vastava seltskondlise kultuuriselt kõrgel seisval inimsoole. Nii siis kannaks esteetism, emotsioon ning teos, iga kunsti töö a priori 1) vastava subjekti ilmet ning 2) vastava aja märki, ühiskonna avaldusvorme teatavast ajajärgust. Edasi me võime oma analüüsis kaugemalegi minna ning oma seisukohast (arstiteadl. seisukohaat vähemalt) julgema oletada, et üks teos ühele subjektile kord ülendavalt, kord tagasitõukavalt võib mõjuda vastavalt sellele, kas ta on terve ehk raskemalt haige, mitte korraates seda, et vastavad ajajärgud teatavate subjektide päale samuti alati oma pitserid on jätnud, rääkides näituseks kunstivooludest üksikasjaliselt (sümbolism, impressionism j.n.e.) Subjekt, teatav indiid ning objekt, vastavalt võetud ajajärk, aastasada, kombes nii siis määravad ise kõik ära isiklistes kunstiemotsioonide arenemistes, kui ka rühmkunsti vooludes ajaloos.

Mis on siis esteetika? — Katsume selle küsimuse juurde asuda nüüd juba kompetentsete isikute seisukohast, lubades suurinimestel rääkida nii, kuidas nad soovivad, on rääkinud. Me teame ju ise ja tähendasime alguses, et esteetika defineerimine on raske ning väga subjektiivne (ühele meeldib koskede vahutav lange mine, teisele nirisev oja kuskil sulama hakkanud metsas ja joonistatakse, maalitakse vastavad kunstiteosed) ning ajaline, vaatame siis pisut selle küsimuse päale esteetide seisukohast.

Plato, see universaalne klassikaaja suurvaim, nägi esteetikas lähemat sugulast armastusele. Aristoteles, Plotin ja teised olid üldiselt Platoga ühel arvamisel, XVIII aastasada tõi esteetika defineeri-

*Aleksander Klumberg,
Eesti suurim praegusaja sportlane.*

misse juba rohkem selgust, millest siis kohe allpool mõni sõna. Baumgarten (1714—1762) nimetab esteetikat filosoofiaks iludusest. Herbart (1776—1841) annab esteetikale juba praktilis-filosoofilise ilme, mõistes tema all õpetust kõlblusest ning iludusest, suurvaim Kant (1724—1804) oli jällegi ka siin üheks paremaks estee-

tika defineerijaks, nähes esteetikas tundmust ilma tagamõtteta ning mõistuse ja tahtmiseta. Hegel (1770—1831) näeb eriti just esteetikas mis end kunstis avaldab „materiasst läbipaistvaid ideid,“ kuna G. Th. Fechneri juba eksperimentaalse esteetika isaks võib loetud saada. Fechner algab sellega, et ta endise Ästhetik von

Oben'i asemel esteetika sisu defineerima hakkab üksikasjaliselt, esteetikat Ästhetik von Unten'i seisukohast vaatlema hakkab, ning kooli loob omapärase esteetikale ning eksprimentidele. Siis nimetaksime vahest edasi Th. Lipps'i, kes esteetilisest naudingust elava väärtusega, ülendavat hingeelulist üleelamist näeb (Einfühlung), K. Lange (töö: „Das Wesen der Kunst“ 1907 a.) näeb esteetilisest naudingust isepettumust (bewusste Selbstillusion). Kõiki ülalolevat räägiks siis suurinimesed esteetikast, estetismist ning iludusmõistest.

Esteetika käiks siis kahtlemata tundmus-filosoofia (v. Stein) alla, oleks emotsioon, kunst-tagamõtteta avaldusvorm.

Katsume nüüd esteetikat, ilunaudingut klassifitseerida. Siin tuleks esmalt rääkida funktsionaal-esteetilisest naudingust, siis funktsionaal-intellektuaalsest naudingust ning viimaks emotsionaalsest funktsionaal-naudingust.

Funktsionaalne esteetiline nauding oleks Kanti järele näituseks lapsega mäng. Siin talitame me oma süüta meeleolu järele, nautides ülimat estetismi, ilu. Ka kuulus lüürik ning arst Friedrich Schiller nägi oma „Kirjades inimese esteetilisest kasvatuses“ just nimetamisväärt esteetilisest elementi lapse mängus, kusjuures ta tarvidust ilu nautida inimeste juures ära seletab tahtmisega mängima hakata, tarvidusega mängida. Tuttav evolutsionismi arendaja inglase Herbert Spencer oli samas arvamises, kusjuures ta nimetab seda, et mäng just liikumis-tarvidusest lapse eas välja võrsub ilma ühegi tagamõtteta ehk eesmärgita midagi erilist saavutada: aktiivsed liikumised loovad lapse mängu ning selle mängu süütus, waba tagamõtteta loob ilu, estetismi, mis meid nii valdab, et nimetamata ei või jätta teda. Oluiselt edendavad funktsioonide esteetilisest naudingut juures just erilist osa me melle (sensus), psükosensoorsed tsentrumid, emotsioonid, tahtejõud, mõistus juba vähem.

Funktsionaalsest intellektuaal — naudingust tuleks rääkida siis juba, kui erilist mõistust saadud naudingust üleva ettekujutuse saab, me intellekt meelte ja emotsioonide kõrval ilusa pildi me ajus loob, me iludust nähes, näituseks, Leonardo da Vinci „Õhtu söömaaja“ pilti, kus iluduse taga ka matemaatilist täpipsüüsi jne. võime konstateerida.

Emotsionaal-funktsionaalsest naudingust räägime me siis, kui meis esteetilisest naudingut äratavad helinad, kujud

jne. meis kõige sügavamat sümpaatiat nende vastu ellu kutsuvad, mõistele armastusele meid lähendavad. Üldse oleks viimane ülim vorm esteetilisest klassifikatsioonis, kui nii öelda on lubatud, lähedalseisev üliinimikkusele, surematusele, metafüüsikale vahestki. Viimane nauding oleks mingisuguseks „nõiduslikuks“ niidikeseks-helinaks mis meid argipäevaseid inimesi köidab me ideaalidega ja mis helisema on hakanud ning loonud me hinge surematuse, üliinimikkuse aate. See oleks kui viiuli keelekesed, mis meie hinged nägemata köidab suremata harmooniaga, Jumalaga ja mille kuldastel kehtel vahel Vanemuine mängida tahtnud. Ta on emotsioon, mitte mõistus ehk meeled ning säält päale me hinges algavad surematuse aated, üliinimikkus, vaba fantaasia, kui laintelend. Ta on harmooniaks kaoses, emotsiooniks ajus, monaadiks looduses. Ta on jagamata, seepärast ei ole alghallikatel algust ega piiridel lõppu. Kõrgemat emotsionaal — funktsionaalset naudingut arvas Schopenhauer muusikas võivat leida,

Need oleksid siis esteetide ja filosoofide arvamised esteetikast. Objektiks kunstile, estetismismile jääb ikkagi loodus, ainult soovida jääks, et see kunst saaks rohkem arusaadavamaks, lihtsamaks, loodulikumaks. Ja kui me küsiksime inimestelt, milles seisab elu eesmärk, kui seda üldse näha tahetakse, eks vasta siis igaüks intellekt vist — tunda iseennast, inimese vaimu ning keha suursaavutusi — eks siissamuti või soovida kunstile kõiksuguste plissaašide ja muu kõrvaliste piltide asemele joonistada, luua inim-tüüpi iseennast vast ilusas kujus, oma mõttelendu avaldada ülendavais helinates, oma keha veetlevas kauniduses näidata.

K. Groos (v. „Die Spiele der Menschen,“ „Die Spiele der Tiere“ 1907.) omis huvitavalt teis käsitab estetismi loomade ja inimlapse mängimises. Kuna ühed esteedid nägid puhkust mängus, räägib ta tähtsast kasvatuslisest ettevalmistamisest elule varases mängus, huvitavalt äranäidates, et estetismi palju just elavais, süütuis liigutustes, keha avaldustes, mängimises on. Tundub lugedes tema ja selle taolis töid, et me palju enesest kaotanud oleme vananedes, mitte osates enam mängida, mitte osates oma kehakasvatust kultiveerida kehakultuuriks. Tõsi, — meil on vaim ja meil on keha... me julgeme ja võime teatava õigusega rääkida vaimukultuurist, mitte aina kehalisest

Tall. Kalevi nais- ja Tartu Kalevi meesvõimlejad, kes hiljuti Riias edukalt esinesid.

Akeli foto.

kasvatusest, sest templist, milles asub me vaba hing, me ihust loodud kultuuri, kehakultuuri; ja kehakultuuri, vaimukultuuri, ideaalset kultuuri eneses, kui tervikus me suudaksime luua aina siis, kui keha teab, millest ta kunst ning vaim tunneb, mis on estetism. Kunas jõuaksime ka meie kõrd Kreeka aja harmoonilise väljakujunemisele (kalokagathia poole), kus tugevama käega (oma vaimuga) lphigeeniat kirjutades, me sama käega (lihastega) Olümpia võistlustel omale pärja pähe oskaksime võita?... Kunas saame me Eestis ka viimases suhtes (kehal. kasvatus) kord ka kehakultuurilisteks?!...

Ei ma pean vastuoksa imestama... miks asuvad kehakultuuri harrastamise asjus me esteedid, kunstnikud me sportlastest tihtigi nii väga kaugel, kus just nemad seda ideed peaks esimestena propageerima?! Me looksime siis ühe trio sportlased, esteedid ja me arstid, ning looksuue väärtuse — kehakultuuri paremas mõttes.

Sportlased saaks talitama muidugi oma instinkti järele, nagu nad ise seda armastavad nimetada, ta määraks kehalise arenemise, kehakultuuri esteetilise elemendi ära, kuna me arstid räägiksime tervest inimesest ning seadustest, mis terves inimese kehas valitsemas. Tõsi, me oleksime kõik teatavas mõttes „vaenlased,“ sest iga sea-

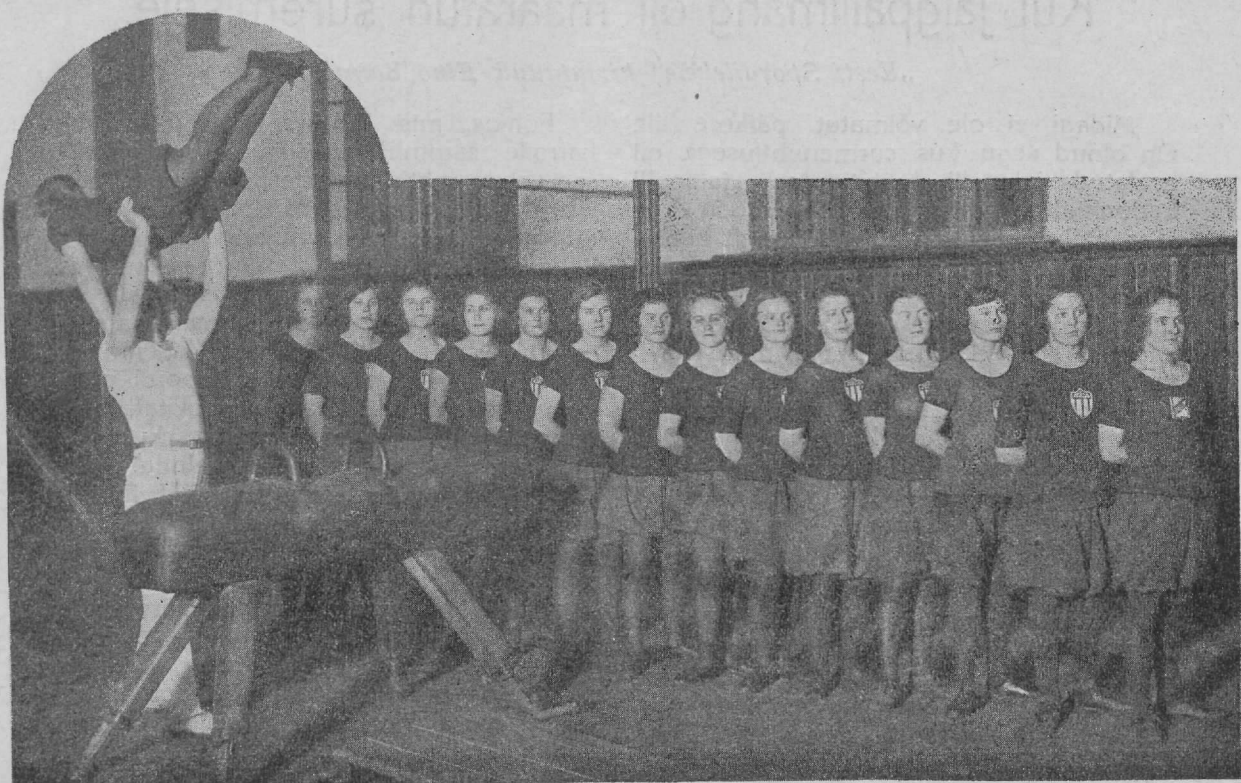

dus me oma püharaamatust on meil absoluutne, kuid aastad kümned, kogemused kord peavad näitama tulevikule vähemalt, kuidas edasi sammuda, et mitte vanu vigu teha. Sportlased arvavad, et tugevad musklid, rekord kiirjooksus on häa, te otsiksite ilusaid jooni, varje ning värve nende liikumistes, avaldustes, spordis, me nõuaksime et kehakultuuri eesmärk oleks saavutada 1) vastupidavust, 2) kiirust ning 3) jõudu, mis igal üksikul juhusel füsioloogiliselt normeeritud peaks olema. Ning tekkiksikidki huvitavad vaieldused... omad palestradki ehk gümnaasiumid, kehaharjutuste ülikoolidki! „Nur das Natürliche ist Schön,“ ütlesime me kõik vahest Dr Grossegale (v. „Schönheit ihre Phlege durch ärztliche Wissenschaft und Kunst“ Leipzig und München a. 1922) ja sellest olekski küllalt, et ühiselt ülesehitavale tööle asuda. „und wie die Natur, was sie will, stets mit den einfachsten Mitteln erreicht (vaat säälsamas leh. 3), so ist Einfachheit und damit Einheitlichkeit in Aufbau und in Material und in Farbengebung die weitere Forderung an künstlerischen Schaffen“... siin läheksime omis vaadetes vist juba küll lahku. Ehk võtame lhk. 2. sama autori töös, kus veel rohkem vaielda võiks, kus Dr. G. järgmist tähendab: „Da hat man uns denn in unsrer Jugend grundgründlich vom dorischem und vom ionischen Stil unterrichtet und hat uns viele schöne Tafeln gezeigt von Tempeln solcherart, — aber vom schönsten Bau so ganz, ganz nahe uns, von unserm eigenen Körperlernten und sahen wir Nichts: Wissen war unnötig, Sehen—sündhaft!... Aber grad hier liegt der Schlüssel zum Verständnis aller Kunst und Kunstgeschichte alles schönen überhaupt.“ Sportlased saavad muidugi omi väiteid tooma ning töö saaks nii õige huvitavaks.

Heidame pilku siinkohal vahest ka vahetepääl klassikkaaja kehalisse kasvatuse, kus me viimasest, kui kehakultuurist, kunstist võime rääkida. Me teame, et kreeklaste harjutused mitmesuguste linnade järele kandsid kas 1) diaetilist, 2) esteetilist, 3) eetilist, 4) sõjaväelist ilmet. Ateenas prevaleeris näituseks eetiline võimlemine, Spartas sõjaväeline j.n.e. Plato, kes raskejõustiku vastane oli ning tähendas, et sarnase spordi esitajad suurimaid maid ära käia ei jõua, oli üks suurimast kehakultuuri harrastajatest Kreekas. Plato nimetas sandiks igat inimest, kelle

keha ning vaim proportsionaalselt, harmooniliselt välja ei olnud arenenud, ning Pythagoras ja tema olivad need klassika aja suurinimestest, kes Olümpia võistlustelgi omale pärga ruttasid võitma, Sofokles, Sokrates ning palju teisi võimlenud vanaduseni igapäev. Kui võtta nii siis Kreeka aega, siis näeme, et siin on püütud kehakultuuri harrastamisega pääle lihaste kõiki vaimuandi, hinge arendada nii tundmuse (emotsioone), kui ka mõistust ning tahtejõudu ning sest seisukohast tuleks ka kehakultuuri edaspidise arendamise pääle meil vaadata. Keha pole mitte surnud kuju ehk joonistus, mida kõrvale võib vahel panna ja teise tuppa minna, seega kehakultuur nõuab alalist hoolitsemist oma ilu suhtes mitmes eluaastais mitmeti, mitmete isikute juures vastavalt nende individuumile, arenemisele. Mitte esteetika esteetika eest, ilu emotsiooni eest, vaid kaunidus, ilu tervise eest! Mitte puuderdamisega, salvidega teiselt poolt ei saada ilu, kunsti kätte elava inimese juures, vaid üldiste tervisliste põhimõtetega, tervete lihastega, emotsioonidega, mõistusega ning tahtejõuga. Ja selleks, et seda kätte saada, nõuab modern meditsiin juba tervishoidliselt normeeritud eluviit, korterit, toitmist, riideid j.n.e.

Tervishoiu seadused määravad ära pinna ja objekti, mille mullasse inim-taim kasvama pandud... ning see on sel puhul kui mõlemad (maa ja taime seeme) väärtuslised, kindlustuseks, et idanema löönud kord taimeke ilusat õisi võib luua! Kui prof. Flehsig aju värvitud präparaatide järele idulase vanadust ning arenemist võib määrata, miks ei või kehakultuur saada inim-hinge ilusamaks väljendajaks, kui esteedid meile aina appi tulevad. On teada ju samuti et suure aju järele me üldseis joontes ka täisealise aju väärtust võime hinnata — miks ei või siis lihaste vastav kuju, plastiline vorm osaltki väljendajaks saada inim-hingest? Kui meie esteedid saaksid hoolitsema, et me sportlased, kelle hulgas ka palju mitte just kõrgema intellektiga inimesi võib olla, ennast ise esteetiliselt ning eetiliselt võiks kasvatada, õppides ilu nautima omas töös, kehakultuuris, oma keha arendades, luues tõsist kunsti kehakultuuris, saaksime ju intelligentsi nii omale rohkem.

Tallinna Kalevi naisvõimlejad esinemas.

Akeli foto.

Esteetika ja kehakultuur! seega öeldud kõik juba, mis ma ütelda tahtnud, mõtelnud. Katsugu esimese kui teise esitajad üksteist lähemal aegul juba paremini aru saada, luues uut elavamalt kultuuri, kehakultuuri!

„See, kes ei ole tutvuneda võinud klasika aja töödega oma elupäivil,“ ütleb Hegel, „on elanud ilma, et llu on tundnud.“ „See, kes ei ole tundma õppinud uuemaid seadusi loodusteaduses,“ ütleb Metschnikov sellepääle omas raamatus „Optimistilise ilmavaate põhijooned,“ „on nii elanud, et ta elu ära on elanud ilma, et Tõtt oleks kuulnud ja näinud.“ Kuna me arstid ütleksime: See kes oma elu inimsoo haigustele pole pühendanud, on elanud ilma et armastust oleks tunnud j.n.e. j.n.e. j.n.e.“

Oma kehakultuuri arendamises ärme oleme mitte ühekülselt aina kuidagi viisi, soovita-des selle uue probleemile kõige soojemalt kõiki hääd, tulles kokku uuele ehitus-tööle kõige armastusega, tõega ning este-tismiga.

Siis võime ateenlaste lahtise vaatega oma pilku üleväikese Eesti visata ning tervitada uut sotsioloogiliselt tähtsat faktori — kehakultuuri — kõigesoojema südamega ning vaimustusega. Selleks jõudu tulevaseks aastaks!

Kui jalgpallimäng oli määratud suremisele.

„Eesti Spordilehele“ kirjutanud Eino Soinio.

Midagi ei ole võimatut päikese all. On olnud aegu kus surmanuhtlusega oli keelatud jalgpalli harjutamine „jalgpalli kodumaal“, Inglismaal. Sellest on küll juba palju aega, see sündis nimelt kuningas Edward III-da valitsemise ajal. Sellel karmil seadlusel ei olnud siiski otsustavat mõju Inglismaal, ta suutis küll 300 aastaks kaotada jalgpallimängu, kuid mitte hävitada seda. Vahepeäl olid moodis teistsugused lõbustused, kukkevõistlused jne. Nüüd on jälle jalgpall moodis [ja mitte ainult Inglismaal vaid üle terve ilma, olgugi et mängu käsitatakse teistsuguste määruste järel kui 13-dal aastasajal. Lubatagu siis pöörata pilku veidi minevikku, ajajärku, mil riigivõim võitles spordiliikumisega.

Antiikaja ilutsevad sportlised elamused lämbusid usuvõitluse ajajärgul. Usumäratus ja askees kustutasid kehaharjutuste eluküünla. Kehapõlgavus oli austatav. See oli näit. jumalakartuse ja õudsuse tundemärk kui keegi ennast ei pesnud. Athanaasius sai püha Antoniuse käest kiita, et ta ilmaski ei pesnud jalgu ja Silvia jäi haigeks sellepärast, et ta, kes iial ei pesnud ennast oli sunnitud „sõrmega kastma peäd“. Hillarion ei pesnud kunagi oma riideid ja oli nii räpane, et „Homeros ei oleks julenud rääkida temaga teiste nähes.“

Selligipooldest olid paganate hulgas saun ja karastavad kehaharjutused aus. Põhjala vikingid olid vaimustatud sportlistest harjutustest, samuti muudki rahvad. Franklased, kes heitsid alla gallsid praegusel Prantsusmaal, olid tuntud oma sportliste kalduvuste poolest ju vanasti. Samuti kirjutakse anglo-sakside sportimisest suurel määral. Arvatakse siiski, et Prantsusmaalt on mitmed spordialad anglo-sakside hulka kantud.

Edward III keelas aga spordi harrastamise surmanuhtlusega ära.

Kuningas Edward I andis umbes 1200 aastal seadluse, mille järel ainult vibulaskmine oli sallitav ja soovitas seda tublisti harjutada. Edward II keelas jalgpallimängu tänavail ja turgudel, kuna Edward III (1327—77) veel kaugemale läks. Ta keelas kõik muu spordi päälle vibulaskmise surmanuhtluse karistusega.

Põhjus, mis Edward III-dat sarnasele karmile sammule sundis on arvatavasti see, et ta tahtis inglased kasvatada häid vibulaskjaid, sest sõda Prantsusmaa ja Inglismaa vahel oli puhkemas. Edward III-da alustatud sajaaastases sõjas tunnustatigi inglasi ülihäiks vibulaskjaks. Ka prantslased ei viivitanud sarnase sammu astumisega. Karl V, tuntud ka nimega „tark“, keelas samuti muu spordi päälle vibulaskmise ära. Rahval soovitati seda harrastada ja ergutuseks määras kuningas paremaile laskjaile rahalisi auhindu. Teadagi ei suutnud see määrus kõiki inimesi ikkagi meelitada ja selle rikkumised olid alalised. Tagajärjena järgnes — surmanuhtlus.

Need kuningate karmid määrused ei olnud siiski ainult vibulaskmise edendamise tingitud. Jalgpallimäng lagunes kulutulena Inglis- ja Prantsusmaal ja see tekitas tuska vanemates ja teiste vaadetega kodanikkudes.

Selajal ei olnud veel ei mängumäärusi ega -väljasi, ja ei makstud päältvaatamismaksu. Ei, kõik ligiolevad võtsid osa ja kes ei tahtnud osa võtta, tõmmati vägisi kaasa. Mänguväli ei olnud midagi erilist, maanteed, niidud ja põllud kõlbasid selleks. Ojad, aiad, jõed jne. ei tundund takistustena. Väravatena olid harilikult mõlemi poole kirikud. Pall visati mängusalka mõlemi poole kirikute keskvahele ja siis algas mäng. See pool, kes suutis palli lüüa vastaspoole kiriku seina vastu, oli võitja. Mängus oli kõik lubatud. Palli võis kanda kätega, jala tahapanemine oli lõbusam ala, vastast võis takistada kätega jne. Maal mängisid külad isekeskis. Linna nades asetisid vastastikku näit. kingsepad ja rätsepad, poissmehed ja naisemehed. Ka neid on mänginud naiste vastu. Võinädal oli eriti lugupeetud jalgpalliaeg. Mängu hoogus juhtus, et küla-meeskond, kes oli kaotajaks aeti taganemisel armutult jökke, milpuhul uppumised sugugi haruldased ei olnud. Ka murtud käe- ja jala-luud olid igapäevased asjad, kuna vahel mõni ka silmast ja kõrvast ilma jäi.

Rahva huvi jalgpalli vastu aina kasvas. Linna kodanikkude koosolekul Londonis otsustati abi paluda kuningas Edward III-dalt. Põhjendati, et käsitöölised jätvat töö ja himustavat vaid jalgpallimängu, ja et

mängu peeti harilikult linna tänavail, siis tõmmati ka „rahulisi“ linna kodanikka hulka. Aastal 1314 andis kuningas Edward III ülalmainitud määruse jalgpalli hävitamiseks.

Ka Prantsusmaal ei olnud jalgpall vähemas lugupidamises. Sää! hüüti teda „la soule“. Tuntud keskajatudja Simcon Luce kirjutab muuseas järgmist: „13-dal aastasajal oli see mäng rahva tooruse väljendajaks ja võistlused ei möödunud iialgi ilma verevalamiseta ja vigastusteta, kuna tema harrastajad võisid olla rõõmsad, pääsedes temast tervete luu-liikmetega. Tema tagajärjeks olid sagedased vihavaenud külade vahel“.

Niisugused olid jalgpalli sündimisaastad Aegamööda kandub mäng turgudel ja tänavatel niitudele ja murudele, kuid mängu iseloom püsib endisena. Pää!luid lõhutakse endiselt. Kulub aega ja inimesed muutuvad. Mängu piiratakse määrustega. Osavõtjate arv ja muud tingimused määratakse kindlaks. Mäng areneb ja muutub kultuuriliseks. Ja nüüd on ta kõigi kultuurimaade armastatum ja rahvuslisem meeskonnasport. Teda harrastatakse igalpool üle ilma, kus loodus ise ei aseta võitmatuid takistusi temale, keelud ja surmalepühendused on võidetud.

Mida ütlevad Eesti liidumängijad jalgpallist.

Toimetuse pöördus Eesti liidumeeskonna mängijate poole palvega avaldada oma arvamist järgmistele küsimustele:

1. Mida arvab mängija läinud hooajast?
2. Missugused on Eesti jalgpallilä!javaated tulevikus?
3. Missugune mäng on olnud mängijal kõige huvitavam elus?

Avaldame vastuseks tulnud kirjutused nende saamise järjekorras, ning avaldame kahetsust, et mitte kõik mängijad seda vaevaks ei võtnud teha.

I.

Läinud jalgpallihooaega jagan kahte kategooriasse, esimene on Liidu ja teine üksikute seltside võistlused, niihästi kodu kui ka väljamaa meeskondadega. Liidu võistlused läksid tänavu Eestile õnnetu tähe all s. o. pää!le Läti mängu, mis viigi-pää!le jäi, lõppesid kõik võistlused Eesti kaotusega. Sellevastu näitasid üksikute seltside meeskonnad käesoleval aastal suurt aktiivsust edu mõttes. 1921 a. ja eelmistel aastatel lõppesid üksikute seltside võistlused pea kõik väljamaalaste võitudega, kuna tänavu aastal sellevastu suuremalt jaolt võistlused lõppesid eestlaste võitudega. Teiseks võrreldes eelmiste aastatega oli tänavune hooaeg väga võistlusrikas ja ka arvurikas jalgpallist osavõtjate registreeritud ja registreerimata seltside poolt, — mis Eestile häid väljavaateid annab tulevikus, sest mida suurem võistlejate arv, seda kiiremini progresserub jalgpall.

Üldiselt tuleb möödaläinud jalgpalli hooajaga täiesti rahul olla. Olgugi, et vigu on tehtud, niihästi korraldustes kui

ka mängudes, tuleb lõpuks seda tõeasja kinnitada, et võrreldes eelmiste aastatega on meil jalgpall 1922 a. võrdlemisi tagajärjerrikkalt edenenud, mida ka suurel määral seda sporti harrastavate pää!tvaatajate arvele tuleb panna, kes oma platsilviibimisega rahaliselt on toetanud sportlisi organisatsioone.

II.

Ülaltoodud asjaolude pää!le põhjenedes arvan, et lähemas tulevikus jalgpallimehed saavad Eesti lippu sama kõrgel hoidma teiste Euroopa jalgpallimeeste seas, nagu seda üksikud Eesti kergejõustiku mehed on teinud.

Liidu võistluste jaoks kokkuseatava meeskonna moodustamisel peaks seltside, kui ka meeskonda määratavate mängijate vahel üksmeel valitsema. Meeskond tuleks juba vara kevadel ühes reservmeestega moodustada ja vähemalt üks mäng nädalas korraldada, aga mitte ei tule nii talitada, nagu see käesoleval aastal oli — enne iga võistlust uue meeskonna moodustamine.

III.

Kõige huvitavam mäng mida elus kaasa olen mänginud oli Riias II Ülevenemaalisel Olümpiaadil, 1914 aasta suvel, mäng Tallinna ja Moskva [vahel. Selleaegsed Petrogradi ja Moskva mängijad ei rehken-danud provintsi mängijatega, olles arvamisel, et nemad on üksik mehed kes palli mängida oskavad. Selle pää!le põhjenda-

des ja ka arvesse võttes eestlaste sitkuse ja vastupidamise võimet valitses Tallinna meeskonnas täieline üksmeel ja tahtmine võistlusega murda kõrki venelaste uhkust.

August Silber.

*

I.

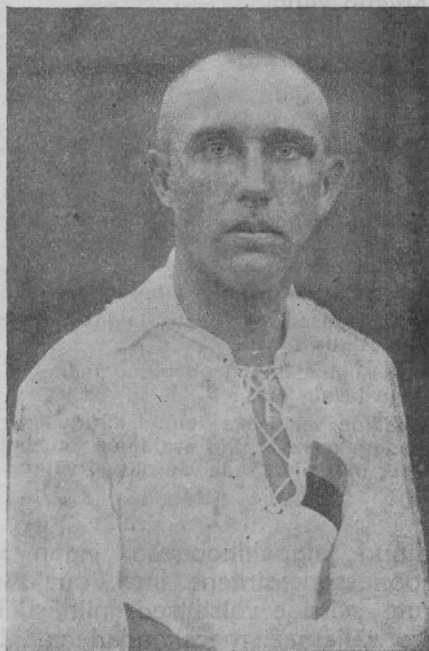
Arvan, et möödunud hooaeg oll murdepunktiks Eesti jalgpallielus. On hakatud enam-vähem õieti mängima, on hakatud ka mängu korrektsema ja soliidsema läbi viimise päälle rohkem rõhku panema.

Edusamme on pääasjalikult pealinna A meeskondade juures, kuna B klass vähem juurde on võtnud. Provints on tehniliselt tublisti kõvenenud. Et jalgpall provintsis visalt edeneb, arvan selle järel duse olevat, et pealinna paremad meeskonnad oma mängu harva provintsis näitavad. Reisivad sisemaal ainult B ja C meeskonnad, tihti väärilisi vastaseid kusagil metsanurgas leides.

Maavõistlused on tänavu Eestile õnnetud olnud. Üldiselt peetakse selle põhjuseks asjaolu, et liidumeeskonnas ühtmeelt

August Lass
(E. E. S. Kalevi).

Otto Silber
(TJK).

Akeli foto.

Senini tarvitud mänguviis on vananenud, ajast ja arust ära. On näha olnud tungi süveneda kõrgeklassilisse Euroopa jalgpallikultuuri, et vähegi ajale järele jõuda. Võrreldes kevadisi ja sügisei võistlusi, on näha, et meeskonnad, eriti A klassis, suve jooksul palju juurde on võtnud. Suuremalt osalt tuleb sarnast edasijõudmist hulga korraldud ja peetud võistluste arvele panna, osalt ka meeskondade treenerite teenuseks tunnistada. Mõjuvamaks teguriks on aga meeskondade liikmete, mängijate eneste, energiline algatus, tehnilist ja taktilist mänguoskust juurde õppida.

pole. Seda järel dakse muidugi seltsidevahelistest intriigidest, et kuidas võivad kaks, näit. „Sporti“ ja „Kalevi“ meest kõrvuti üksmeelselt mängida, kuna nad vastamisi mängides äärmist vihavaenu avaldavad. Tean kogemustest, et liidu meeskonnas alati üksmeel on valitsenud, kui mängijad teadmises on olnud, et nad Eesti eest välja astuvad. Kaotuste põhjus seisab aga mitteühtlases mängus. Sellest olenebki maavõistluste õnnetu kujunemine möödunud hooajal. Senini, kui meie liidumeeskond ühtlast mänguviisi ei oma, pole tal ka edu loota.

Mis puutub üldisesse liikumisse, siis on see läinud hooajal edurikas olnud. Jalgpalli on harrastama hakanud ajakirjanikud, näitlejad, politseinikud j. m. kellel, võib olla, varemalt jalgpallist aimugi polnud. Sarnased ametkondade järele kombineeritud meeskonnad ei ole küll suuremalt jaolt kuigi mänguvõimulised kuid võistlevad edukalt omavahel ja naabrite, soomlaste samanimeliste meeskondadega üllatavas tasakaalus. See tõendab veel kord, et jalgpalli edukäik Eestis maad võtmas on.

Puuduvad õpetajad, treenerid, kes massile tarvilist juhatust annaksid. Nii pole meil lähemas tulevikus juurdevalguvast mängumaterjaalist suuremat kasu loota päale arvurikaste meeskondade esinemise mitmesugustel karika ja esivõistlustel. Kandvaks jõuks jäävad ikkagi senised, praegu esimestes ridades võistlevad mängijad. Kuid ka nende mänguviis vajab vilumist ja õpetamist, mis võimalik suurema edu saavutamiseks ainult treenerite abil. Edaspidi peame loobuma senisest mänguviisist ja madalat kombinatsioon — mängu hakkama

Sergei Javorsky
(V. S. Sport).

Arnold Kuulmann
(V. S. Sport).

Akeli foto.

II.

Jalgpalli kujunemisest lähemas tulevikus on raske midagi ette ütelda. Arvan aga, et see suurejoonelisem saab olema, kui senine liikumine. Kitsaste olude päale vaatamata on senini meeskonnad nagu maa alt üle-öö sündinud ja kiires korras mänguvõimuliseks tehtud. Tuntavalt on senini takistanud arenemist kohaste väljade puudumine. Tulevikus peaks eeskujulikude mänguväljade soetamise päale päärõhku pandama. Meeskonnad tekiks siis juba iseenesest. Toore jõu juurdetulekuga ei ole aga eestkätt midagi päale hakata.

tarvitama, nagu see praegu üldiselt tarvitusel. Vana mänguviisi tarvitavad senini ainult lätlased ja venelased. Mendega võime veel positiivse tagajärjega võistelda, kuna Soome ja teiste Euroopa riikidega tagajärjed kindlasti meie kahjuks saavad rääkima.

Liidu meeskonna kokkuseadmine peaks edaspidi rohkem asjatundlikum olema. Senini on seatud meeskonda mängijatest kokku, kes üksikult tugevad on, kuna kokkumängus nad teistest taha jäävad. Meeskonda peaks sihikindlalt harjutatama, et ühtlust saavutada, mis esimene tingimine

võiduks on. Tuleval hooajal seisavad eel maavõistlused Soome, Rootsi, Lätiga ja Leeduga. Neist võime ainult kahtle viimast võita, kuna eelmistele tingimata kaotame. Selle eest hoidmiseks peame meeskonda juba kevadel treenerima hakkama.

A meeskondade arv peaks lähemas tulevikus tingimata suurenema. See võimaldaks enam konkurentsi, mille järeltusel meeskonnad kõveneks. Ühtlasi oleks võimalik häid jõude liidu meeskonna kokkuseadmiseks välja noppida, mis nüüd kusa-gil B klassi meeskonnas varjatud on.

mängija lihtsalt vaatama saadetakse, kuidas jalgpalli mängitakse.

Üldises kokkuvõttes pole meil lähema paari aasta jooksul suuremat edu loota, küll aga edaspidi, kus praegune mängumaterjaal niivõrd arenenud on, et A klassis võistlevate meeskondade arv on tosinani tõusnud ja Eesti representatiiv (liidu) meeskonda mitte häbi pole näha võistlemas praeguste Euroopa jalgpallikuul-sate riikide meeskondadega.

August Silber
(TJK).

Harald Kaarmann
(E. S. S. Kalev).

Akeli foto.

Eelolev hooaeg on eeltreeringuks kõigile sportlastele Pariisi olümpiaadiks. Eesti jalgpall pole veel sarnase rahvusvahelise tasapinnani jõudnud, et ta olümpiaadil võiks esineda. Kuigi Eesti jalgpalliliidul vast rahaline seisukord teiste liitude omast parem, ei ole siiski võimalik sarnast hulka, kui seda jalgpallimeeskond ühes reservidega ja esitajatega on, olümpiaadile saata. Selle vastu protesteerivad juba teised sport-lased, kes võrdlemisi rohkem arenenud on, kuid kellel rahalise jõuetuse tõttu võimata on olümpiaadile sõita. Võimalik on asja-olu, et olümpiaadile mõni parem jalgpalli

III.

Huvitavaimat mängu olen mänginud 1921 a. Rootsi liidumeeskonna vastu. Võist-lus, mis teatavasti 0:0 lõppes, oli sedavõrd kaasakiskuv ja äge, et mängijad pääle mängu surmani väsinud olid. Rootslaste meeldiv mänguviis avaldas sarnast mõju meie mängijate pääle, kes esimest korda korrektset mängu nägid, et viimased kohe eeskuju võtsid ja sarnaselt mängima püüd-sid hakata. Ehk küll rootslased tolkorral meist tehniliselt ülekaalus olid, oli meil sellevastu sarnane energia, millist varemalt ega hiljemalt oma meestelt näinud pole.

See oli esimene võistlus, mis meid ka Euroopas hää tagajärje 0:0 tõttu tuttavaks tegi.

Eks vaatame tuleval suvel Stokholmis teisel maavõistlusel Rootsigagi!

Ernst Joll.

✱

I.

Läinud hooajal oli palju mängusid, kuid vähe tõsisemaid võistlusi omamaa parimate meeskondade vahel, mille tõttu praegu veel selgusetagi, kes kolmest koha-

hatus nimetud puudused kõrvaldab ja üksmeelt tulevikus jõuab luua, siis, arvesse võttes tekkinud meeskondade arvu ja nende võimisi, võiks julgesti oletada, et tuleval sügisel õige treeningu puhul võime väljamaalastega edukalt võistelda.

III.

Kõige huvitavamaks mänguks võiks pidada „T. J. K.“ ja „H. J. K.“ vahelist mängu läinud suvel, mis tagajärjega 3:0 Tallinna meeskonna kasuks lõppes ja ühtlasi ka kui tendents, mis allakriipsutamise

Bernhard Rein
(V. S. Sport).

Eduard Maurer
(V. S. Sport).

Akeli foto.

likust seltsist absoluut meister-meeskonna nime omajagi on. Üldiselt võiks ütelda, et jalgpall on Eestis kõvasti progresseerunud, võrreldes eelmise aastaga.

II.

Niikaua kui liidu juhatuses üksiku seltsi isiklikke huvisid aetakse, ei saa liit kunagi õiget liidumeeskonda kokku ja seni saavad kestma õõrumised üksikute seltside vahel, mis märksa nõrgestab mängijate tahtmist üldse korrektne olla, nii mängus, kui ka treeningus. Kui liidu ju-

väärt on, et tulevikus kodumaa meeskonnad iga Soome meeskonnaga julgelt spordi alal võistelda võivad.

Adolf Anier.

✱

I.

Läinud hooaeg oli kõigiti elavam ja tegevusrikkam eelmistest. Jalgpall, mis ikka suuremat ja suuremat poolehoidu rahva poolt leiab, edenes imekiirelt. Selle hooaja jooksul on asutatud hulk meeskondi: ajakirjanikkude, näitlejate, politsei jne., missugused juba hulga võistlusi ära pida-

nud, isegi rahvusvahelisi. Ka maal on jalgpall omale poolehoidjaid leidnud, nii et pea igasse rahvarikkamasse punkti on asutatud meeskonnad, näit. Tapa, Türi, Kohila jne. kus juba täiesti võistlusvõimulised meeskonnad on. Terava konkurentsi tõttu, iseäranis A klassis, muretsesid meie suuremad seltsid juba treenerid, mis ka oma mõju mängu arenemise päälle avaldamata ei jätnud. Kuna siiaaani jalgpallimäng enam lihtne oma ette palli põrutamine ja pääletormamine oli, tõi läinud hooaeg muutust, nimelt: kokkumäng, ma-

esimene Läti-Eesti liiduvõistlus, loodi sidemed Leeduga. Üleüldse on läinud hooaeg olnud enam ettevalmistav teistele suurematele hooegadele tulevikus.

II.

Kahtlemata on Eesti jalgpalli tulevik hiilgavam minevikust. Paljud, kes siiaaani külmalt päältvaatasid, on saanud tera poolehoidjateks, isegi asja edasiviivateks. Olud on muutunud paremaks, võrreldes endistega. Ülemaa on ka kasvanud tihe jalgpallimängijate võrk, mis

Heinrich Paal
(V. S. Sport).

Oskar Üpraus
(V. S. Sport).

Alkeli foto.

dalad lühikesed söödud, mis paremat edu kindlustab. Ühesõnaga kõik on kiires edinemise hoos, kui aga mitte ka puudused end tunda ei annaks. Platsiküsimus on teravam kui kunagi enne ehk see küll aastaid päevakorral on seisnud. Teiseks on puudus vilunud korraldajatest, mis nähtavale tuli sügise võistluste ajal, kus mängud pikale venisid ja viimaks igasuguse ilmaga ülepea kaela ära peeti ilma päälle vaatamata. Ka näitasid liidumeeskonna võistlused kuidas mitte ei pea meeskonda kokku seadma. Lähikäimine naaberriikidega on laienenud, nii peeti

enesest loob kindla aluspõhja meie jalgpallile. Olgugi et meie maa-meeskonnad alles algastmel on, kuid juba lähematel aastatel võib nendest häid jõude loota. Et meie jalgpallimängijate pere suurelt osalt noortest koos seisab, kel veel lühikene jalgpalli praktika ja kes veel oma võimiste tipule ei ole jõudnud kasvada, see on just tähtsam põhjus meie parema jalgpalli tuleviku eeldamisel. Üle öö ei saa keegi hääks mängijaks, veel vähem võimalust on ühe aastaga hääd meeskonda luua. Selleks on tarvis kavakindlalt töötada, rohkem võistlusi rohkem edenenu mängijaid,

siis ei jää tagajärg tulemata. Veel mõned aastad ja ka meil on meeskond, kellelt juba loota ja nõuda võib. Ja ma usun, et juba lähem tulevik näitab, et see meeskond üheväärtiliselt paremate jalgpallirahvastega võistelda võib ja põhjust annab Eestile uhke olla oma jalgpalli mängu kvaliteedi üle.

Selleks jõudu ja hääd edu.

III.

Huvitavam mäng oli Rootsi-Eesti liidu võistlus mineval aastal. See oli rootslaste

ei saavutanud ja ka nende kasuks antud karistuslööök, ehk küll hästi sihituna, vasta lati pörkab ja neile võitu ei too. Teine vaheaeg, meie lootused suurenevad, pall püsib ka juba rootslaste poolel ja meie mehed valmistavad neile mitu õige kriitilist momenti värava all, kuid juba lõpeb mäng. Tagajärg 0:0. Kiiduavaldused kestavad veel õige kaua, meie hää tagajärje pärast. Kunagi ei ole ka niisugust võistluskära kuulnud kui sel korral, isegi rootslased imestavad seda. Järgnevates mängudes T. J. K.-ga (0:8) Sport (1:9) näi

Vladimir Tell

(V. S. Sport).

Adolf Anier

(TJK).

Akeli foto.

esimene esinemine Eestis. Et rootslastel rahvusvaheliselt teatud kuulsus jalgpalli alal olemas, siis oli see huvitav juhus, võrrelda meie liidu meeskonna võimist Rootsi liidumeeskonnaga. Vastavalt mängu tähtsusele ja ilusa ilma tõttu, oli kogunud päältvaatajaid enneolemata hulgal (4000), mis meil siiani kordumata. Eeskujulikult korraldud plats, rahvuslised lipud väravatel, andsid platsile pühapäevase ilme. Rootsi meeskonda oma rahvuslistes riides tervitati rahva poolt tormiliselt, niisama ka Eesti meeskonda. Mäng algas rootslaste ülekaaluga, kuid tagajärge nad

tasivad rootslased suurt ülekaalu, mille tõttu seda liiduvõistlust võib lugeda üheks õnnelikumaks ja ühtlasi huvitavamaks.

Harald Kaarmann.

*

I.

Möödunud ajamerde aasta täis kogemusrikkaid mängu, jättes mälestusse palju ülevat kui ka mõruidat. Möödas helged võidu ning kibedad kaudupäevad, seljataga lühikeseks ajaks, et seda suurema hooga alata suuri ja kibedaid lööminguid, milliste ootel ei sõenda ka kõige tarvilikumale

toimingule. Lühikest pilku heites läinud sesooni pääle peame nii mitmel korral konstateeritud suurt ning kavakindlat jalgpalli edukäiku alla kriipsutama. Vaadates mainit spordiharu arenemist tehniliselt ja organisatsioonilisest vaatepunktist, leiame et paar viimast aastat on meie jalgpalli ajaloos eriti suure tähtsusega. On järjest kasvavatest ajanõuetest välja võrsunud kõikide jalgpalli edustavate seltside keskorgan, kelle kõige lähemad ülesanded on jalgpallisporti propageerida ning tõsta rahvusvahelisse kõrgusse. Mainit sihi saa-

Ernst Joli
(E. S. S. Kalev).

Akeli foto.

vutamiseks palkab liit asjatundjaid treenerisi ning korraldab võistlusi, ülemaalisi kui ka riikidevahelisi, viimased on eriti sportlises ilmas omandanud laialdase iseloomu ning on teataval määral ühe või teise rahvuse jalgpalli arenemise mõõdupuuks. Oleme vastuvõetud Üleilmlisse Jalgpalli Liitu kui täieõiguslised liikmed maailma rahvaste peres. Jalgpall on harrastamist leidnud töötavates kihtides kui ka noorsoo hulgas, mille tõttu meie jalgpalli sportlaste pere alatasa kasvab mis kindlasti tulevase edu pant. Mainit sport on üks populaarsematest, mis tõmbab ligi laiema rahvahulke, ning huvi selle vastu kestab raue-

mata varajasest kevadest kui väljad vaevalt vabanenud lume lortsist, kuni hilise sügiseni, kus teadlikult elatakse kaasa mängu külma ja saju pääle vaatamata.

Oleme tehniliselt ja taktiliselt edenenud ning mäng on võtnud kindlamat kuju, edenevas õiget ning loomulikku rada, mida jalgpall Lääne Euroopas juba aastakümme sammuks kui väärmatata tõde. Oleme nagu täieealisteks saamas sellel alal, mida tunnistavad möödunud jõukatsumised omavahelised kui ka võõrastega. Kui tänavused võistlused väljamaalastega kaunis õnnelikud olid meie üksikutele seltsidele ei võis seda toonitada paari maavõistluse kohta, nimelt Soome ja Lätiga kus meie koondud meeskond pole suutnud läbi lüüa soovitud määral. Põhjused, mis kaunis detailselt ajakirjanduses valgustatud on mitmesugused mis meie Liidu meeskonna edu riisuvad juba tema kokkuseadmise silmapilgust. Ka vastastikune sallimatus on põhjuseks mis ei lase tagajärgi saavutada kus see täiel määral võimalik. Kuid hää tahtmise juures võidetakse ülepääsemata raskusi, nii ka siin. Kõike kokku võttes peab ütleva: Oleme teinud võrratumaid samme edu poole, jalgpall on saamas vaatamata väikeste viperuste pääle meie rahvuslikuks spordiks, kuid see kohustab meid suuremal määral kui kunagi varem pingutama jõudu ning kokku hoidma, et ei puruneks mis suure vaevaga loodud ning et jalgpall areneks õiges suunas. Seks jõudu ning edu.

II.

Tuleviku väljavaated kujunevad suurel määral meie seltside kui ka liidu ainelisest seisukorrast. Kuid tüürides edu poole ei tohi kohkuda suuremate väljaminekute eest kui teada et see ainult asjale määratumat kasu ning edu toob, sellepärast arvan et tulev hooaeg peaks olema rikkam rahvusvaheliste mängude poolest mitte üks naabermaadega vaid ka kaugemate sidemetega sõlmimisega. Ongi meie seltsid kui ka Jalgpalli Liit juba algatust teinud ning mitte tagajärjeta, seisavad ukse ees võistlused Rootsi, Poola ning Daaniga, missugused mängud kahtlemata annavad meile hää ning tulusa õpetunni. Tuleval hooajal peame ära näitama, kas oleme juba küpsed suurematele katsumistele vastu astuma ning kas võime lootä paremaid võimalusi, millistest aga siinkohal veel vara rääkida. 1923 aastal oleme kohustatud näitama, kui üks mees, missugusel määral on meie jalgpall juba küps Euroopa samumiseks.

III.

Pean kõige huvitavamaks oma elus Rootsi-Eesti liidumängu, missugune näitas meile modern jalgpalli sõna tõsisel mõttes. Võistlusest ära tulles oli tundmus, et oleme jõudnud arenemise pöördepunktile see pidi saama meie Euroopa mängu versta-postiks. Selles võistluses leidsime, et on tarvis palju edasi jõuda. Saavutada seda mida nägime. Ei tahtnud mainida seda võistlust, kui väga õnneliku meile vaid kui

(Ruumikitsikuse lühendatud).

I ja II.

Jalgpall meil Eestis oma tehnilises ja taktilises arenemises langeb kolme ajajärku. Esimene ajajärk kestab jalgpalli harrastamise algusest kunni 1920 a. sügiseni. Tol ajal puudus meil Eestis täiesti tehnika ja arusaamine palli edasiandmisest oma kaas-mängijatele. Kokkumäng oli ainult tormajate liinis, sääljures tarvitades suuremalt jaolt kolmikmängu (mängijate keeles kolm-

Lass: Peremees "sõge!"... mis tükka Sa feed.. lood oma väravasse...!
Kain: "Ära hädalda, õult...! Kas see üks kõik ei ole, kes sulle selle pimedusega pallid värku virutab.....!!!"
Oss: "... / noerab saatanlikult /-.

V. S. Sport'i ja E. S. Kalevi vahelise matshi järelkaja.
Valguse ja pimeduse probleemid.

õnnetut rootslastele, kuid selles ei olnud süüdi nende mänguoskus vaid suurel määral taktika mida tarvitasid, oli see ju esimene jõukatsumine nendega ja sellepärast meie mäng nendele sootumaks tundmata, meie aga nähes et veab hakkasime seda rohkem punnima ning 0:0 vastu ongi käes. Mis teha õnn oli meiega ning meie kasutasime seda, on ju jalgpall ka vahest suurel määral loterii.

August Lass.

*

nurk) — Kuid see kombinatsioon ei annud edu, sest kolmnurk seisis koos kolmest sisemisest tormajast, kes kombineerides vastase värava all edasi ei suutnud liikuda, sest vastase kaitse, seisukohtasi võttes, kattis nende palliliikumise ja edasiandmise võimaluse. Äärmiste tormajate töö seisis selles, et ääres, palli kätte saades, teda kunni korni nurgani vedada ja säält suure hoobiga värava alla anda, juhusel kui temale vastane teel vastu tuli, algas suur rabelemine palliga — tormajal siht edasi minna ja poolkaitsjal püüde palli

kätte saada ja seda suure hoobiga oma-kord oma vastase poole saata. Kuigi tormajal oli sarnase rüselemise juures 3—4 korda võimalus palli poolkaitsjale tagasi anda, ei teinud ta seda, sest mängu siht oli „edasi“ palliga, aga mitte „tagasi“. Nagu ülalpool nimetasin ei seisnud poolkaitse eesmärk mitte kokkumängus tormajatega, vaid palli armetus summimises värava poole suurte hoopidega. Kokkumäng kaitse ja poolkaitse sama ka kaitse ja väravavahi vahel puudus täiesti.

Teine ajajärk algas Eestis päälle Eesti-Soome maadevõistlust 1920 aasta sügisel, kus is. V. Eklöf kõik meie hääd ja pahad küljed meile valgustas. Tema rõhutas kõige rohkem kokkumängu päälle tormajate ja poolkaitsjate vahel. Oli sel ajal ka mängijaid, kes tema õpetusele vastu vaidlesid (näit. A. Kuulmann.) Õpetus oli alguses teoreetiline. 1921 a. kevadel, kui V. Eklöf Tallinna elama asus ja V. S. Sport'i meeskonnas võistlema hakkas, harjutas ta praktiliselt kokkumängu nimetud meeskonnas. Kõik kombinatsioonid selles kokkumängus hoiti kõige suuremas saladuses. Teiste seltside mängijad, kuuldes is. V. Eklöf'i õpetust, katsusid seda ka ilma kohase õpetajata läbi viia, jälgides ka soomlaste mänge 1921 a. kevadel Taliinnas. Kõige suurema õpetunni pärisid Eesti jalgpalli mängijad minevaastastest Rootsi-Eesti liidu võistlusest, mis teatavasti 0:0 lõppes. Et meie liidumeeskond neile nii vastu pani, on täiesti õnne asi. Iga jalpallimängija mäletab, kuidas TJK. 8:0 ja V. S. Sport 9:1 rootslastele kaotasid, ja kuidas meie poolkaitsjad ja kaitsjad päatult palli järele jooksid.

Sarnased üllatavate tagajärgedega võidud, mis saadud olid just puhta kokkumängu põhjal, sundisid ka meie mängijaid sarnast mängu austama. Läbiviia uut põhimõtet meeskondades oli siiski raske, sest igas meeskonnas leidsid omad „targad“, kes teiste püüdeid takistasid. Siiski, 1921 aasta sügisel mängisid poolkaitsjad ja tormajad enam-vähem kokku, iseäranis V. S. Sporti meeskonnas. Ühes tormajate ja poolkaitsjate kokkumänguga tuli samal sügisel ilmsiks ka kokkumäng poolkaitse ja kaitse, ning lõpuks kaitse ja väravavahi vahel. Need viimased kombinatsioonid, poolkaitsest kuni väravavahini, tehti harilikult kokkulepe järele, s. o. poolkaitse hoiatas kaitset ja kaitse väravavahti, et mängus vahest anname soodsal juhul palli tagasi. Jalgpalli publikum kutsus seda aga „hädalöögiks.“

Võrreldes esimest ajajärku teisega, näeme, et tehniliselt kui ka taktiliselt meil edusamme on olnud. Võistlused, mis olid varem armutuks palli tagumiseks, muntusid kombinatsioonilisteks. Et mitmesugused kombinatsioonid aga täiesti uudiseks olid Eestis, hoidsid nende omanikud neid täielikuks saladuseks ja võõra seltsi mängijaga juttu ajades eitati neid täielikult kartuses, et vastased neid ära õpiksid.

Algas tänavune — möödaläinud hooaeg. Enne hooaja algust oli E. J. L. ja paar seltsi treenerite saamiseks sammusid astunud. Mängijate südamed tuksusid oodates igapäev nende kohalejõudmist.

Esimesena jõudis päralt T.J.K. Ungari treener Frantz von Voggenhuber, kes juba õpetas, et tuleb mängida lühidate söötudega maad mööda, neid tehes jala sisemise poolega. Palli vastuvõttes käskis seda hästi surmata ja liikudes ühes palliga, teda vabale kaasmängijale, kas ette või taha võimaluse järele ära anda. Tormajate kokkumängus tarvitada poolkaitse abi, kaitsjatel hoope jagada võimalikult äärele.

Harjutustel hakati läbiviima algatuid kombinatsioone ja juba maakondlistel võistlustel, mis poole hooajani kestsid, võis märgata, et meeskondadel on tarvitusel sarnased käsitused, mida aasta varem ei tuntud. Püüti võistlust puht kombinatsiooniliseks pidada, kuid ei suudetud tervet võistlust sarnasena läbi viia. Uus taktika ei olnud veel „sisse kasvanud“ ja vastase ägedal päälesurumisel võeti tarvitusele endine.

Pean tähendama, et alguses ei meeldinud meie mängijatele lähidasöödu taktika, — paistis veider olevat — palli löömise asemel anti teda edasi lihtsalt jala sisemise küljega lükates. Mängijad ei tunnud aga sest lükkamisest lõbu. Et sarnane „lukkamine“ kombineerimiseks väga tähtis oli, ei võtnud treener is. H. Lustig, vaevaks seda liidumeeskonnale ära seletada üldistel liidutreeningutel, vaid hoidis seda ikkagi saladuseks ühe treeneeritava seltsi meeskonnale. See on aga temale täiesti andeksandmata (is. Lustig oli tolajal lepingus E. J. L-ga.) Sarnased „saladused“ olid üldiselt igal seltsil ja liidumeeskonna treeningutel hoiti selle eest, et nad kuidagi välja ei paistaks.

Need saladused tulid aga ilmsiks päälle tänavust „kurikuulsat“ Soome-Eesti maadevõistluse äpardamist. Ei tohiks öelda, et meeskonnas nõrgad jõud olid. Jõud olid tublid. Nuriseti, et liidumeeskonnal on vähe treeringuid olnud. See on

Neiu Salme Redlich,
Eesti naismeister tennises.
Lootustandev jõud samuti
iluuisklemises.

Akeli foto.

tõsi — kuid sarnase „saladuste varjamise“ põhimõtte juures ei oleks ka sagedamatest treeringutest kasu olnud. Kahtlemata tekib küsimus, kaugele meie liidumeeskond sarnasel teel jõuab? Oleks küll soovitam, siis Eesti huvides ühtainsat meeskonda liidumeeskonna nime all välja saata. Sarnaseid arvamisi oli ka kuulda, kuid ma arvan, et meie sarnasest pahest siiski üle oleme saanud.

Päale Jaanipäeva, ehk tänavuse hooaja teisel poolel omasid meie meeskonnad pea ühesugust mängutaktikat. Kõik tugesid enam-vähem õnnestunult kombinatsioonidele ja seda loeksin mina kolmanda ajajärgu alguseks. Mis hooaja esimesel poolel oli seltsidel saladuseks, toodi hooaja teisel poolel avalikkuse ette. Vahe seisab küll selles, missugune selts neid kindla-

malt ja kiiremini suudab läbi viia. Sarnane kombinatsioonimäng andis juba häid tagajärgi üksikutel seltsidel Soome ja Läti meeskondade vahel.

Arvan, et oleme õigel arenemise teel ja võime varsti ühevääriliselt teiste rahvuste kõrval esineda. Selleks avaldan ma oma julget lootust.

III.

Kõige huvitavam mäng minu elus oli võisteldes E. S. S. Kalevi meeskonnas 1912 aastal K. S. „Valvaja“ spordiosakonnaga tagajärjega 8:0 oma suure hoo ja ägeduse poolest. Nimetud mäng oli revanshiks varem saadud kaotusele (vist 3:1).

Otto Silber.

Jõulused vemmalvärssid.

Juba käes on Jõulud jälle, veerend aasta igaviku sülle kõigi karikate, võitudega, kauge, lähedate sõitudega.

Nagu nõuab viis ja komme mälestame täna, homme jõulukuuse pidulikul valgel, mis on sündind aasta lõpul, algel:

10—2 ja 10—2.

Oli talv ja tugevasti külma, nina õhetas ja pisar silma tuli vaadeldes jääpalli mängu, lätlased kus mehed jäivad kängu.

Mehed kloppisid mis mahti, küll on kurat siiski lahti, — värav kõliseb vaid plaks ja plaks. Lõputagajärg on kümme—kaks.

Aimata ei söendand keegi siis — suvel korduma saab sama viis, kuid vastupidiselt: me õpetunni kalli siis saime velledelt kui lõime jalapalli.

Ehk küll hoogus oli Kapsas, surmas palli, mehi rapsas, Silber lõi, et taevas raksus — kümme korda võrk meil praksus,

vastaspoolel ainult kaks. Vaat' kus alles oli lops. Laskus kurvalt norgu pea, millest kaotus sarnane, ei tea.

* * *

Odaviskajad ja pommisuskajad.

Veel oli huvitavat mõnd momenti kui pommitõstjatele loorberisi anti, mis omandama mitmed mehed kaugelt tulnud.

Kuid ega's nõnda kerge võita ka ep olnud —

meil siin ju terve rida mehi, täis jõudu, tusedaid ja terveid kehi, kes nagu selleks loodud, et kümnepuudane saaks sirge käele toodud.

Kui välissaksad sammud kojupoole jälle seadsid, meil pettumusest, üllatusest rääki teadsid — et Eesti mees, kes väljaspoolt ei näigi kole, tal tõstmises teps vastast pole.

* * *

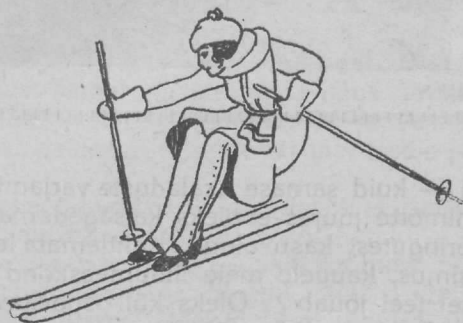
Kuid ega „kerged“ mehedki neil alla anna, nad mitmel manneril on maha toetand kannal ja ode, kettaid liuglema on lasknud, et kiidukära üle mitme raja kostnud.

Veel vastu sügist ühel süngil päeval me Lex on matkustamas Soome laeval ja halvas „kunnos“ Kaljuvalla pinnal Lövlandi rekordil seal kustub küünal.

Ka samal päeval Lossmann kingataldu südilt rikub, et lüüa rekordit, kuid viperus üks ette tikub — sest maa on lühem tervelt kilomeetrit kolm, mis tulnud sest, et mõõdu sisse mõõtjal sattund sõlm.

Need mehed tööd on teinud palju ja treeninguga vaeva näinud palju, ei ole ime siis, et saavutused suured — eks ole vili nõnda kuidas juured.

* * *

Mis Jõulul teha?

Mis aga Jõulul muud, kui lulli lüüa! ja keha tublist kinnitada, süüa, veel lõpuks rakendada paari suuski! ja liugleda vahel härmas kuuski

või tõtata liuväljale, kus muusik rökkab ja neiul puna palges lõkkab, kus jalg ei iial sõitmas väsi, kui nõtkes piha ümber käsi.

Vasja.

Eesti sportlaste paremad saavutused kergejõustikus 1922 aastal.)*

60 mtr.		400 mtr.		Andresson	10.30,8
Allik	7,2	Saulmann	53,4	Arnemann	10.32,0
Kaljo	7,2	Jaanvaldt	53,6	Kerem	10.33,0
Varvas	7,3	Villemson	53,8		
Seermann	7,4	Vaha	53,9	5000 mtr.	
Vaha	7,5	Huuk	53,9	Erich	16.16,8
		Veiss	54,9	Lossmann	16.41,7
100 mtr.		Bäer	55,0	Antson	16.43,0
Pereversin	11,4	Klumberg	55,0	Nuuter	16.55,0
Saulmann	11,5	Alsok	55,2	Raba	16.58,0
Jaanvaldt	11,5	Kesküll	55,2	Osterode	16.59,0
Liljencrantz	11,7	Küttim	55,2	Paal	17.08,9
Vaha	11,8	Paal	55,5	Uustal	17.19,1
Ever	11,8			Ilves	17.35,2
Siil	11,8	500 mtr.		Jõgi	17.51,0
Seermann	11,8	Jaanvaldt	1.10,8		
Ingermann	11,9	Alsok	1.11,3	10.000 mtr.	
Küttim	11,9	Huuk	1.12,0	Lossmann	34.30,0
Teinburg	11,9			Erich	35.10,3
Must	11,9	800 mtr.		Nuuter	35.49,6
Orav	11,9	Villemson	1.59,3	Osterode	37.17,7
		Alsok	2.02,7	Reimann	39.42,5
150 mtr.		Veiss	2.03,0		
Saulmann	17,8	Jaanvaldt	2.03,2	Marathon	
Pereversin	17,9	Huuk	2.03,8	(eksikombel lühem)	
Jaanvaldt	18,3	Bäer	2.05,0	Lossmann	2.18.33,3
Vaha	18,4	Antson	2.07,8	Osterode	2.48.34,4
Liljencrantz	18,4			Sinkel	2.56.13,9
Seiler	18,8	1000 mtr.		Reimann	3.01.30,3
		Villemson	2.39,2		
200 mtr.		Veiss	2.40,9	1/2 tundi	
Pereversin	23,9	Antson	2.43,4	Nuuter	8533,00
Jaanvaldt	24,0			Osterode	8465,65
Saulmann	24,1	1500 mtr.			
Vaha	24,4	Villemson	4.14,2	1 tund	
Küttim	24,5	Antson	4.19,0	Lossmann	17.098,35
Ingermann	24,6	Veiss	4.20,8	Nuuter	16.559,55
Sarv	25,0	Alsok	4.25,0	Sinkel	16.393,05
Ever	25,0	Erich	4.26,2	Tiisfeldt	15.655,90
Huuk	25,0	Gern	4.26,2		
Karuks	25,0	Paal	4.29,4		
Varvas	25,0	Raba	4.29,8		
		Estrang	4.30,5		
300 mtr.		Ilves	4.35,2	110 mtr. tõketega	
Jaanvaldt	38,4			Klumberg	17,0
Vaha	38,9	3000 mtr.		Neumann	17,5
Saulmann	39,1	Erich	9.33,1	Saat	19,1
Liljencrantz	39,2	Osterode	9.37,1	Sauemägi	19,2
Huuk	39,6	Paal	9.42,9	Pessa	19,7
Küttim	39,9	Orloff	10.29,1	Viin	19,7
		Sinikas	10.30,5	Hiiop	19,7

*) Arvesse on võetud ka sõjaväe ja kooliõpilaste võistlused.

400 mtr. tõketega

Veiss	63,6
Neumann	65,3
Saulmann	70,1
Sauemägi	70,6

4×100 mtr.

Tall. Kalev	46,5
Tall. Sport.	47,2
Tartu Kalev	48,3
Akad. Spordikl.	48,6

4×400 mtr.

Tall. Sport.	3.33,2
Tall. Kalev	3.35,8

Kaugus h-ga

Klumberg	6,92
Ever	6,73
Uettoa	6,37
Freese	6,30
Neumann	6,28
Broman	6,21
Aur	6,18
Org	6,17
Laos	6,17
Pereversin	6,10
Sarv	6,05
Johanson	6,04
Hiiop	6,01

Kõrgus h-ga

Klumberg	1,80
Ever	1,76
Org	1,70
Freese	1,70
Luha	1,70
Noss	1,70
Neumann	1,68
Abrams	1,65
Nuude	1,65
Tiitso	1,65
Antson	1,65

Kepp

Ever	3,46
Klumberg	3,40
Neumann	3,35
Org	3,20
Martin	3,20
Antson	3,10
Saat	3,10
Karuks	3,00
Pessa	3,00

Kolmik h-ga

Klumberg	13,84
Ever	13,51
Noss	13,08
Freese	12,77
Uettoa	12,62
Karuks	12,51
Saat	12,44
Tedder	12,35
Broman	12,19
Luha	12,12
Raamat	12,10
Tammann	12,10
Neumann	12,00

Kaugus h-ta

Johanson	3,01
Ernesaks	2,99
Kaljo	2,99
Tibo	2,90
Seermann	2,86
Drachenfels	2,86
Raag	2,85
Nuude	2,82
Allik	2,82
Tepp	2,82
Nahe	2,81
Jõgi	2,81
Laurits	2,81

Kõrgus h-ta

Kaljo	1,42
Niinemägi	1,35
Ernesaks	1,35
Johanson	1,32
Seppel	1,30
Allik	1,30

Kuul

Tammer	14,15
Klumberg	13,63
Tepp	12,68
Ivask	12,11
Kolk	12,01
Leht mets	12,00
Pürn	11,84
Freese	11,74
Määr	11,73
Blumberg	11,54
Kärt	11,54
Kalkun	11,52

Ketas

Klumberg	42,38
Tammer	41,12

Pürn	39,06
Freese	37,53
Blumberg	37,37
Kalkun	36,78
Paal	36,37
Kärt	34,12
Leht mets	33,75
Siilak	33,74
Kolk	33,73
Ever	33,62
Laos	33,39
Hiiop	33,35
Saat	33,18
Tepp	33,09
Aamer	33,07

Oda

Klumberg	63,01
Redlich	52,11
Järlakas	50,33
Liikane	50,31
Saat	49,87
Üibopuu	48,44
Lepik	48,41
Karpender	47,91
Paal	46,88
Broman	46,63
Teinburg	46,30
Karuks	45,85
Shüts	45,29
Ever	45,22

Raskus (12,5 kg.)

Blumberg	15,69
Tammer	15,26
Kalkun	13,93
Freese	13,30

Raskus (25 kg.)

Tammer	9,16
Blumberg	7,88
Freese	7,065

Vasar

E. Klumberg	38,05
Tammer	34,20
Kalkun	30,03

Kümnevõistlus

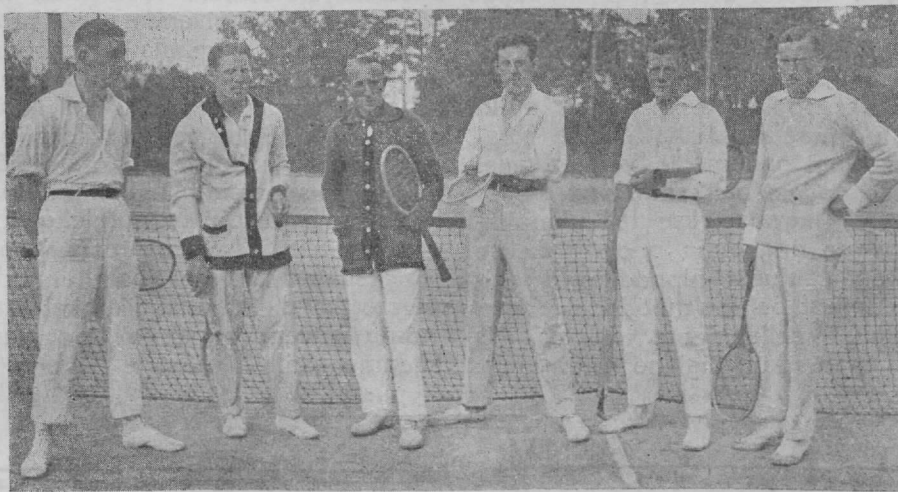
Klumberg	8147,505
Neumann	6136,750
Paal	6064,795
Freese	5878,085
Saat	5674,055

Eesti staadioni loomise puhul.

Avalikkude spordiväljade puudus annab meil ennast teravalt tunda, iseäranis päälinnas. Vähesed olemasolevad, mis aineliselt kiratsevate seltside eneste jõupingutusel rajatud, ei vasta küllalt nõuetele. Hoogsalt paisuv liikumine toob enesega kaasa ülepääsmatuid raskusi harjutusvõimaluste suhtes. Meie noorte tulevik nõuab, et praegusel Tallinna rajamise ajajärgul saaks aegsasti spordi- ja mänguväljade soetamise päälle mõtlema hakatud ja nende laialdane võrk üle terve linna loodud.

praegusel linnarajamise ajajärgul seda silmas peetama ja mitte ainult linna veergudesse vaid ka linna südamesse, kõigile kättesaadavatesse kohtadesse väljasid rajama, näit. praegune Näituseplats, Kanut-Gilde aed, Politsei ogorood ja teised.

Pääle selle on muidugi eluline tarve suurema staadioni järel, kus kõik suuremad võistlused, pidustused jne. peetud saaksid. Oleks soovitav, et linna omavalitsus reserveeriks niisuguse maa-ala, kuhu võiks mahutada ajanõuetele vastava

Eesti paremad tennismängijad.

Vasakult: Thurmann, Tammann, Janzen (treener), Henriksen, Paulsen, Müller.

Saksamaal on ülesseatud nõue, et iga elaniku kohta peab tulema 4 ruutmeetrit mängu- ja spordivälja ja ollakse kõvasti töös uute väljade asutamisega. Ameerikas lõhutakse terved linnakvartaalid maha ja antakse spordiväljade alla, meil äga areneb asi vastupidiselt, vähesed kõlbulikud vabad maalapikesed, kaovad üksteise järele mitmesuguste ehituste alla ja peetakse silmas nähtavasti ainult linna ainelisi tulusid. Nii on kadunud Politsei ogorood, Näituseplats ja kavatsetakse ehituse alla anda ka Gonsiori plats. Sarnast tänapäeva poliitikat ei tohiks kauem aetud saada, sest mängu ja spordiplatsid on need linna kopsud, mille läbi tuhanded linna noored värskust ja jõudu endasse hingavad. Peaks tõsiselt

staadioni ühes kõrvaléhitustega ja väljadega, ja aegsasti hoolt kannaks vastava ümbuse loomiseks puistestiku istutamisega. Võiks tähelepanu juhtida Kopenhaageni linnavalitsuse poolt rajatud staadioni pääle, kus pääle avara staadioni, mitmed harjutusplatsid meestele ja naistele, 30 tennisplatsi jne.

Kõlbulik koht Tallinna staadioni jaoks oleks Roheline aas Kadriorus, niihästi oma loodusliku seisukoha kui ka linna kasvamise ja liikumise arenemise mõttes. Sääls oleks ka kerge võimalus veestaadioni (ujumisbasseini) soetada. Vett saaks selleks otstarbeks hõlpsasti Ülemiste järvest juhtida.

Sarnase laiaulatuslise kava teostamine ei ole muidugi jalamaid võimalik. Olemasolevate andmete järel võiks tema ehitamine 80—100 miljoni maksma minna. See võiks ütleme 10 aasta jooksul teostatud saada. Eestkätt tuleks aga kohe valitud maa-alale ajutine staadion, normaal spordi väli ühes ring-jooksutee ja jalgpalliväljaga ehitada, millega ajaviitmatult päälle tuleb hakata. Kui siis linna- või riigiomavalitsus tahaks mõne teise asutusele Rohelisest aasast osa maa-ala ajutiselt tarvitada anda, siis peaks see sündima ettenähtud plaani järel ja nendele asutustele kohuseks teema, et nad kohe eeltöödega algaks, seda platsi puiestikuks looma, puude ja põõsaste istutamisega. Spordi Keskliit peaks aegsasti linna omavalitsusega läbirääkimistesse astuma, et temale vastavaid andmeid staadioni maa-ala planeerimisest antaks. Niisama peaks Spordi Keskliit juba nüüd riigilt lubatud maa-alal koha ajutise staadioni jaoks kinni panema ja vara kevaldel ehitustöödega päälle hakkama.

Kuuldavasti kavatakse teatud raha- ja võimumeeste ringkonna poolt Rohelise aasa piirkonda ajutist hippodroomi ehitada. Kui sellest pahest mööduda ei saa juba teostatud eellepingute põhjal, siis oleks see enam kui õiglane, et sellele

asutusele lepingu sõlmimise juures kohustused päälle pandaks eelpooltähendatud puiestiku rajamise ja teatud kindla maksu näol, mis Spordi Keskliidu kasutada läheks nõuetavate staadioni eeltööde tegemiseks.

Meie sportlased, kes ju niipalju riigi rajamise juures ja tema tutvustamise alal väljamaal, kui ka suurte eelseisvate riikliste tööde teostamisel ja riigi kaitsmisel kasulikud on ja saavad olema, oleks vist õigustatud sarnase väiksegi vastutuleku päälle, niihästi riigi- kui ka linnavalitsuse poolt, eriti veel nende ringkondade poolt kes hippodroomi asutavad ja alati tõendavad, et nemad samasugused sportlased on kui teisedki ja nüüd tõsiselt oma poolehoidu sportliste kavatsuste vastu üles näitaksid.

Ka uuest riigivanema deklaratsioonist paistab välja, et maakaitse moodustamise suhtes tulevikus laialine füüsiline ja isamaaline kasvatus tarvilik ja möödapääsmatu on. Selle teostamiseks arvan, et pakuvad kõik sportlased oma tööjõu, mida nad küll siiamani niikuinii teinud, mis aga külma ja loiu vastutuleku tõttu riigi ja omavalitsusliste asutuste poolt senni soovitavaid tagajärgi pole annud. Sellepärast käed külge kõik, kel isamaalise vaimu süvendamine ja kodumaa kaitse südame pääl!

L. T.

Sportimiseks tarvisminevad

jalanõud

on saadaval

O. Kirusk'i kaupluses,

V. Karja täht. 5, Tallinnas.

**Otsekohe vabrikust
tellides saate Teie
spordiabinõud
kõige odavamini!**

**O. Y. Urheilutarpeita,
Helsinki.**

[Esitajad Eestis:

H-ra J. Willemson, Tallinnas, tel. 10-02 ja
A. Kukk, Helsingis.

Veel staadioni asjus.

Nagu hiljemalt kuuleme, on Eesti Lauljate Liit kavatsenud Spordiliidule määratud Rohelist aasa kasutada alalise helikoja ehitamiseks. Sarnase suure ehituse mahutamine Kadriorgu, mille alla kuuluks umbes 2 dessatini maad, rüvetaks looduse ilu ja tooks enesega ühes ka teiste ehituste asetamise näituse otstarbeks sinna, — mis lõpulikult selle osa Kadriorust, kui

jalutuskoha, rahvale kättesaamatuks teeks. Võiks ju sarnase suure ehituse, mis lauljatel tarvitada võib olla 10 aasta jooksul ainult kord, mujale asetada, kas või n. n. Politsei ogorodile — kus ta päälle muu lähedal turuhoone ülesandeid võiks täita. Ka oleks soodne paik helihoonele Lasnamäel, kuhu arvatavasti näituseplats aset leiab ja puiestik rajatakse.

On ju Lasnamägi oma uhke väljavaateva üks ilusamateist paikadest päälinnas, puudub ainult hoolikas ja jõuline käsi tema ilu väljendamiseks. Tuletaksi meelde kuulsa linnaderajaja, Soome arhitekt Saarise kava, mille järel ilusam linna-jagu tähtsamate hoonetega ja puiestikkudega tuleks Lasnamäele rajada.

Kahjuks jäävad meil aga sarnased ilusad mõtted ja ideed rohelise kalevi alla, ja kui tarvidus tärkab mõne praktilise mõtte teostamiseks, siis ollakse valmis ka kõige veetlevamaid algatusi hävitama, nii kui käesoleval juhusel Rohelist aasa noorsoo käest vägistavalt ära võtta tahetakse, toonitades, et muidu jääks laulupidu pidamata.

L. T.

Esimesed Eesti jääpallimängijad 1913 aastal, Kalevi ja realkooli meeskonnad.

Akeli foto.

Eesti ja Pariisi Olümpiaad.

Ettenähtavad eksisammud.

Jalgpalliliidu asemikkude kogu kohustab oma asemikka Kesklüüdis nõudma, a) et jalgpalliliidu rahalised operatsioonid eraldi arvestud saaks, b) liidu jalgpallimeeskond 1924 a. olümpiaadile saadetud saaks äärmisel juhusel, kas või päältvaatama.
(Väljavõte 5. nov. peetud Jalgp. l. asem. kogu koosol. protokollist).

Olümpiaadi aasta läheneb, kerkivad jälle päevakorraale Eesti osavõtmise ja esitamise küsimused. Nendega paraleelselt näitab oma hirvitavat nägu ainelise kitsikuse tont. Juba on üksikute spordialade

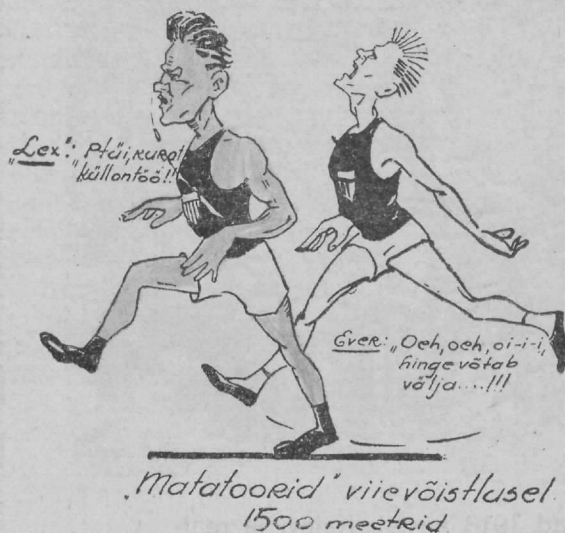
esitused oma esitajate saatmise küsimust harutanud ja võimaluste soetamist kaalunud. Muude seas ka Jalgpalliliit oma asemikkude kogu koosolekul. Selpuhul vastuvõetud resolutsioon on aga sedavõrd veider ja lähemas tulevikus mitmete „kodusõdade“ tekkimiseks põhjustandev, et tema juures veidi peatuda maksab, olgugi „kalil jõuluajal“. Kõigepäält on selge, et sarnased suuremad koosolekud, nagu asemikkude kogude, kus hulk üksteisele ja sagedasti ka päevaküsimustega võõraid inimesi koos on, ilma ettevalmistuseta kaugeleulatava tähtsusega küsimusi ette näha ega hinnata ei oska, vaid vastu

võtavad rea resolutsioone, mis täielikult koosolekul tekkind meeleolu, juhustlike väidete ja lööksõnade küljes ripuvad. Enamuses rauevad sarnased resolutsioonid protokollile paberile. Et aga käesoleval juhusel lugu tõsisem ja valitud, esitajad suure hoo ja pieteetlike usinusega oma kohustusi on täitma asunud, lubatagu sarnast „kategorilist imperatiivi“ veidi arvustada ja ärgu nähtagu nendes ridades mingit nende kirjutaja omakasupüüdi.

Kõigepäält, mis tähtsus on olümpiaadil Eesti kohta ja vastupidiselt. Kogemuste

saatma, kes sedavõrd arenenud on, et võidulootusi, vähemalt lõpuvõistlustele pääsemise lootusi, annavad. Laialdast demonstratsiooni, kus kõik meie spordialad esitatud oleksid, meie juba läbiviia ei suuda, päälegi ei ole nõrkade külgede demonstreerimine soovitatav, annab, kui nii võiks öelda, „praalimise“ mulje. Tuletatagu meelde näit. Jaapani kümnevõistlejaid või tõkkejooksjaid Antverpenis, kes terve ilma karrikatuuristide pilkelauaks sattusid. Mõõdupuu olümpiaadile saatmiseks oleks seega rahvusvaheline tasapind.

Alsoki stiili-
Rikkas jooks
800 mtr.

Karrikatuurid kergesportlastest.

Kergejõustiku hooaeg on möödunud, jättes järel hulga häid saavutusi ja mälestusse hulga põnevaid elamusi. Ei ole üleliigne, kui mälestust mõnelt üksikust „rekordiõgijast“ värskendada, milleks h-ra Jaanvaldti tabav pliats häid võimalusi pakub.

najal ütlen, et suurvõistlused ei ole koht õppimiseks. Seda oleme juba näinud ja kooliraha maksnud. Võistluses on võistleja niivõrd seotud võistluste käiguga, et tal vastaspoolelt õppimiseks ja tähelepanekuteks õppimise eesmärgiga võimalust ei ole, muidu peaks ta vastasest tuntavalt üle olema. Päälvatatajana kusagil kaugel, kõrgel tribüüni veerekesel, mis osavõtjatele antakse, ei õpi aga mõne päeva jooksul kuigi palju. Loomulikult ei võiks õpee-smärki eestlaste olümpiaadile saatmisel olla ja ei ole kusagil ilmas veel kuulda olnud, et mehi olümpiaadile sarnase ees-märgiga saadetakse. Seda tehakse ikka võistlemise või demonstreerimise mõttes. Meie oma väiksete ainelist tagatiste juures peaksime küll ainuüksi võistlemise põhimõttest kinni pidama, kõigekõvema katsefiltri läbi mehi välja ja ainult neid

Kui meie nüüd praeguste kogemuste järel erapooletult tahaksime oma paremaid jõudusid olümpiaadile saata, siis peaksime kõigepäält pöörduma raske- ja kergejõustiku poole. Kolmandana tuleks alles jalgpall, kes veel selle nõuetava mõõduni pole kasvanud (näit. lööb Soome, kes vist Euroopas päale piiririikide ja Venemaa viimasel kohal, Eestit 6—8 vāravalise ülekaaluga).

Kui Jalgpalliliidul tõesti meeste aremine tähtis on ja ei mitte see, et mehed ilma saaksid näha, siis võiks seda summat (umbes 450—500 tuhat Emk.), mis reisu ja ülespidamise kulude katteks läheb, tulukamalt ära kasutada. Arvan, et selle summa eest võiks liidumeeskonnale kaheks hooajaks esimese järgu inglise treeneri muretseda. Kumb õppimisviis oleks siis tulukam? Julgen arvata, et viimane.

Jalgpalliliidu resolutsion kaotab sellega igasuguse aluspõhja.

Missugused motiivid andsid siis Jalgpalliliidule põhjust sarnase diktatorlise sammu astumiseks? Kõigepäält küll see, et jalgpallivõistlused suuremaid sissetulekuid annavad Keskliidu hääks võetava 10%-lise olümpiafondi maksu näol kui kerge- või raskejõustiku omad. Sellega

Ka teisiti sattuks Jalgpalliliit halba seisukorda. Kujutage ette liidumeeskonna kokkuseadmist, mis ei lähe võistleva, vaid päältvaatama. Siis ei saa juba paremust mõõdupuuks võtta. Kuidas võite Teie siis näit. Sport'ist 6 meest võtta ja Jalgpalliklubist 1—2. Siis peab ühetasaselt olema. Ja kuidas võite Teie meeskonna siis ainult Tallinna meestest kokku seada. Ka Narva,

laanvaldt'i "mõrtsukalik spurt" 400 meetris.

Ever: "Oodake veidi... eisa alla tulla, koivad jäid pilvedesse kirmi...!!!"

Karikatuurid kergesportlastest.

siis eraldada jalgpallist saadud summad, et mitte „omal kulul“ teisi („suurevarbaliigutajaid“ jne.) olümpiaadile saata. See on aga ühistöö lõhkumine ja anarkia soetamine. Sest miks ei peaks ka siis Talvespordiliit, kel liuväljadest veel suuremad tulud, püüdma omi mehi, jääpallimängijaid, iluuiskelejaid jne. päältvaatama saata. Pariisi tahaksid nad vist häämeelega näha. Või miks ei peaks mõni suurem selts, näit. V. S. Sport, kes tänavu üle 50% jalgpallisissetulekust annud, nõudmisega esinema, et kui repartatsiooni põhimõtte järel käia, siis tema liikmetest vastav osa saadetute hulgas peab leiduma. Sellega kaob aga üldse 10% maksmise otstarb ära, misjaaks siis maksta olümpiafondi, võib ju igaüks ise oma raha oma käes pidada ja kui minemise aeg tuleb, siis oma rahadega välja minna.

Tartu, Tapa, Haapsalu, Kohila, Türi-Alliku jne. jne. mehed tahavad õppida. Ennenägematud löömingud tekivad siis.

Ka seltside, nim. protsentide maksjate seltside vastu ei ole Jalgpalliliit õiglane. Sest peetagu meeles, meil ei ole veel eriseltse päale mõne üksiku, meie sportlase liikumise alustood on ikka kaks-kolm suuremat seltsi, kes enamjagu võistlusi korraldavad ja ka mitmesugustele liitudele mitmesuguseid sissetulekuid muretsevad. Ütleme, et sarnane selts küll suuremaid tulusid jalgpallist saab, kuid teab et tal jalgpallimehed nõrgemad on kui näit. maadlejad ja tahab viimaseid olümpiafondi kogutud summadega välja saata. Jalgpalliliit ei luba aga seda. Ta ei anna üldse sõna enesest kõrgemale ega ka madalamale võimule, vaid määrab — meie sõidame Pariisi (eesotsas muidugi mees-

konna juhid, kes selle „kategorilise imperatiivi“ üles tõstnud).

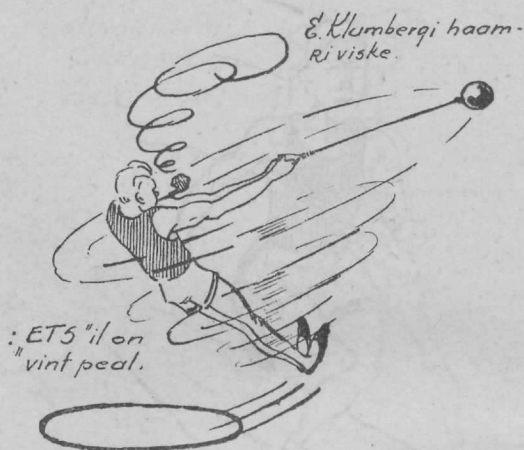
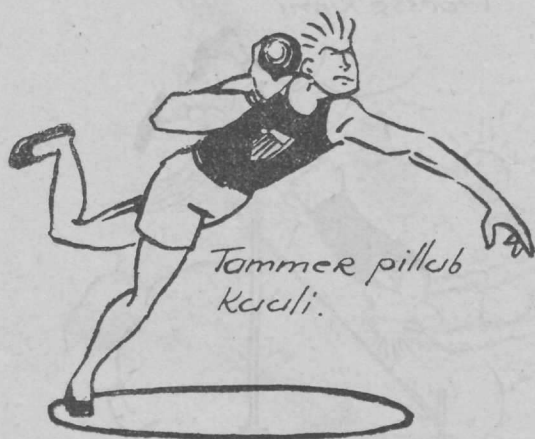
Selle näeme, et Jalgpalliliidul mingit erilist põhjust sarnaseks eristumiseks ei ole ja oma huvisid teistega ühiselt rahuldada võiks. Ma ei taha öelda, et jalgpallimehi üldse ei maksaks olümpiaadile saata, — tuleks vaid üldises korras ja üldiste nõuete järel. Võib näit. olla ka, et Eesti sattuks kokku Türgimaaga ja võiks ühe mängu võitagi.

Koostöötamise mõttes ei ole sarnased vägipulgavedamised Keskliidus sugugi soovitatavad ega ettekujutavadki. Meil on siis sääl jälle ikkagi Jalgpalliliidu, Kergejõustikuliidu, Sport'i, Kalevi ja Jalgpalliklubi mehed, mitte aga autoriteetlised isikud, kes ilma isiklike motiivideta avara silmaringiga suudaksid Eesti sportlist liikumist juhtida ja hinnata.

Ma oleksin rõõmus kui see mitte nii ei oleks ja keegi mu eksituse tõendaks.

3. XII. 22.

H. T.

Karikatuurid kergesportlastest.

„Rahvalik sport.“

Vestekujulised tõsiasjad.

Kui meie eelmises lehes imetust avaldasime haridusministeeriumi teguviisi üle riiklise abiraha jaotamisel spordi toetamiseks ja arusaamatuses küsisime, missuguse põhimõtte järel siin on talitatud, siis oleme nüüd ajalehtis vilksatanud teadete põhjal selgusele jõudnud — haridusministeerium toetab „rahvalikku sporti.“ Rahvalik sport — missugune peaks see küll olema? On see meie rahva populaarsem, armastatavam spordiala või mäng, vastav iseäranis meie rahva iseloomule ja soodne meie raassilise omapära kujundamiseks? Nagu inglased jalgpall, Skandinaavia rahvastel talvesport, Kesk-Euroopa rahvastel rattasport või midagi muud. Meie teada ei ole eestlastel senni sarnast rahvalikku sporti veel olemas, päälle sõrmetõmbamise ja vägipulga vedamise, mis aga veel sarnast tähtsust pole jõudnud omandada ja ka vist

haridusministeeriumi poolt rahvaliku spordi all pole mõeldud. See oleks siis ka rahvuslik sport. Rahvalik sport aga tahab siin vist teist mõistet rõhutada, alla kriipsutada n.n. definitsiooni isiklikuks ja rühmspordiks, pooldades nähtavasti viimast, s.o. jalgpalli ja teisi mängusid. See põhimõte ei ole aga mingi saladus ja uudis, ja ei oleks maksnud tema pärast meie keskesitusest mööda hiilida — ka tema peab lugu rühmspordi harrastamisest.

Kes olid need jagajate poolt valitud rahvaliku spordi harrastajad siis? Loeme: Mustvee haridusseltsi spordiosakond (25.000 mk.), Pärnu rahvaharidusselts (30.000 mk.), Võru koolinoorsoo liit (6200 mk.), haridusministeeriumi spordi instruktorid (40.000 mk.), Akadeemiline spordiklubi (25000 mk.), Narva spordiselts „Kalev“ (15.000 mk.), Kuressaare kaitseliidu spordiosakond (15000

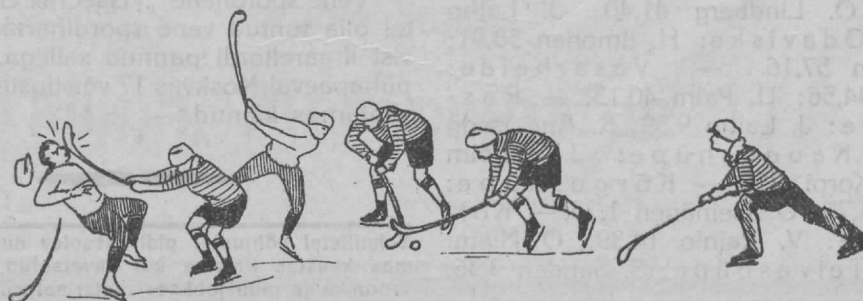
mk.), Rakvere spordiselts „Kalev“ (25.000 mk.), Piilsi spordiselts Avinurme vallas (10.000 mk.), Paaderma haridusseltsi spordi osakond (7000 mk.), Tallinna skoudi sõprade selts (40.000 mk.), Narva karskusselts „Võitleja“ spordiosakond (50.000 mk.), K. E. S. Tagavere hariduse selts „Külvaja“ (5000 mk.), Salla-Tammiku rahvaraamatukogu seltsi spordiosakond (6000 mk.), Laimjala haridusselts (5000 mk.), ja Viljandimaa kaitseliidu spordiühing (25.000 mk.).

Saajaid võiksime jagada kolme jakku: 1) ministeeriumi onude „ligemised“ ja armualused, nagu instruktorid (kellele terve ladu nähtavasti igasuguseid vahendisi ja abinõusid muretsetud) ja skoudi sõprade selts (kellele vist, kui õieti mäletan, sest poolest miljonist pole jatkanud, mis skoutidele riigi eelarvega määrati) — kokku 80.000 mk., 2) mitmesuguste haridusseltside spordiosakonnakesed, mida instruktorid ajaviiteks kusagile asutanud ja elumärke endist pole annud — kokku 94.200 mk. ja 3) Spordiliidus olevad ühingud, kes kuidagi härrade armulikkusest kuulda saanud ja rahanõudmised märganud sisseanda — kokku 155.000 mk. Sarnane jagamine on enam kui ülekohtune ja täielik raha raiskamine. Selajal kui Liit kiratseb ainelises kitsikuses, ei jõua kuidagi tegutseda ühingutele treeneri soetada ega vastavat kirjandust välja anda, kingitakse spordi edendamiseks määratud summad skoudi sõpradele, mingisugustele üleöö tõusnud „rahvaliku spordi“ juhtidele ja paberil asu-

vatele ühingutele (kui minu jaotuse teises kategoorias 94 sportlast leiduks, oleks hää), kuna üksikutele sportlastele organisatsioonidele huupi, ilma vajaduste tundmiseta, raha loobitakse. Mille poolest oleks siis Narva „Võitleja“ kes 50.000 mk. sai, enam õigustatud kui näit. Tartu „Kalev“, Pärnu „Tervis“, Paide „Maleva“ või mõni teine ja mida on ta rohkem „rahvaliku spordi“ hääks teinud. Seda ei tea vist jagajad isegi.

Lõpuks arvan, et ma ei eksi kui „mitte rahvaliku spordi“ harrastajate nimel palvet avaldan: „Kulla kõrged härrad, päästke ka meid meie patuselt teelt, tehke meid ka rahvaliku spordi pooleheidjateks, näidake meile mis see rahvalik sport on ja kuidas teda tehakse. Muidu tuleb välja kurbmäng — meie, kes endid pidasime rahvuslase mõtte õhutajaiks ja kandjaiks, esimestena rahva kaitseks vaenuväljale astusime ja väljamaa spordiväljadel kodumaale võitusi kiskusime, oleme rahvavaenlased, nurkaheidetud, põlatud. Meie vast võiksime veel oma pattu kahetseda ja õige tee päälle tagasi pöörata, ainult juhatage ja õpetage meid. Muidu on teie kohtuotsus väga vali. Kulla rahvaliku spordi juhid, tehke oma kroonu süda pehmeks ja selgitage arusaamatust, — muidu vast oleme sunnitud uskuma, neid kurje keeli, kes ütlevad, et teie tuuletallajad olete, mingisuguseid teadmisi spordist ei oma ja Spordiliidu määrused taskus ringi käite!

H. T.

Mitmesugust.

GÖTEBORGI ROOTSI MÄNGUD.

„Idrottsbladet“ teatel olla Rootsi laevnikkude ühing otsustanud omal kulul 130 sportlast-võõramaalast Rootsi tuua ja ülal pidada. Ka Ameerika saatvat 15 oma paremat meest sinna. Üldine osavõtjate arv tõusta arvatavasti üle 200.

*

SOOME KODANLISE LIIDU

paremad saavutused läinud suvel on järgmised: 100 mtr. — L. Härö 10.8, H. Drisin 10.9; 200 mtr. — L. Härö 22.3, E. Vilén 22.4; 400 mtr. — E. Vilén 50.2, A. Neittamo 51.7; 800 mtr. — M. Tala 1.56.9 (surnud), E. Vilén 1.57.5; 1500 mtr. — P. Nurmi 3.59.8, M. Tala 4.01.2; 5000 mtr. — P. Nurmi 14.35.3, E. Rastas 15.20.3; 10.000 mtr. — E. Rastas 32.11.9, V. Sipilä 32.15.0; 110 mtr tõketega — E. Vilén 15.8, V. Vickholm 16.4; Kaugus — V. Tuulos 715, E. Vilén 694; Kõrgus — Kraemer 187, V. Tuulos 180; kolmik — V. Tuulos 14.98, H. Gädda 14.51; teivas J. Nikander 365, Y. Helander 360; kuul V. Pörhölä 14.69, H. Torpo 13.63; ketas V. Niittymaa 45.40 A. Taipale 43.42; vasar — E. Eriksson 47.47, V. Pörhölä 45.81; raskus — J. Pettersson 10.00, E. Eriksson 9.40; oda — J. Myyrä 62.56, P. Johansson 61.90.

*

SOOME TÖÖVÄELASTE PAREMAD SAAVUTUSED TÄNAVU

on järgmised: 60 m.: E. Salminen 7.2; K. Korpi 7.3. — 100 m.: E. Virta 11.3; E. Elo 11.4. — 200 m.: E. Virta 22.9; E. Elo 23.4. — 400 m.: E. Virta 50.8; E. Elo 52.4. — 800 m.: E. Borg 1.58.7; K. A. Ebb 2.01.8. — 1500 m.: E. Borg 4.03.9; V. Santala 4.15.9. — 5000 m.: J. Jokela 15.38.4. — 10.000 m.: J. Jokela 32.27.1; O. Perkonoja 32.46.1. — 110 m. tõkkeid: V. Kääriäinen 16.9; Kuulitõuge: O. Lindborg 13.22; J. Laiho 13.16. — Kettaheide: O. Lindberg 41.40; J. Laiho 40.70. — Odaviske: H. Ilmonen 58.91; J. Salonen 57.16. — Vasarheide: J. Laiho 44.56; U. Palm 40.13. — Raskusheide: J. Laiho 9.59; K. Andersson 9.26. — Kaugushüpe: J. Etholm 6.62; K. Korpi 6.59. — Kõrgushüpe: K. Korpi 1.76; O. Heinänen 1.75. — Kolmik hüpe: V. Rainio 14.39; O. Niemi 13.82. — Teivashüpe: S. Sanden 3.36.

*

NURMIT KUTSUTAKSE AMEERIKASSE VÕISTLEMA.

Soome Spordiliidule on tulnud telegramm Ameerikast, millega kutsutakse P. Nurmit võistlema sinna jaanuarikuu 31. päeval. Nurmi on aga teatanud, et ta õppimise takistuste pärast ei saa sõitu ette võtta.

*

TÜRGIMAA

on teinud Prantsusmaale ettepaneku maa-devõistlust kergejõustikus pidada. Prantslased, kes kaua ju kedagi võitnud pole, annavad arvatavasti jaatava vastuse.

*

JACK DEMPSEY

tulla tuleval suvel Euroopasse, kus tal matsh Harry Wills'iga.

*

PADDOCKI REKORDE EI KINNITATA.

Ameerika Spordiliit on otsustanud järgmisi Paddocki rekorde mitte kinnitada: 100 mtr. — 10.4, 150 yrd. — 14.2, 200 yrd. — 19.0, 200 mtr. — 20.8, 220 yrd. — 20.8, 300 yrd. — 30.2, 300 mtr. — 33.2.

Põhjuseks olla see, et nad alla tuule jookstud.

*

JOE RAY JA FRANK LOOMIS ELUKUTSELISED.

Terve minevase aasta kestsid Ameerikas vaelused mitme parema sportlase elukutseliseks tunnistamise üle. Ei annud aga seekord mingit tagajärge. Nagu nüüd us tavatest allikatest kuulda, on Ameerika Spordiliit oma aastakoosolekul parima keskmaadejooksja Joe Ray ja Antverpeni võitja 400 mtr. tõkkejooksus Frank Loomise elukutselisteks tunnistanud.

*

OMAPÄRANE ILMAREKORD.

Vene spordilehe „Известия спорта“ teatel olla tuntud vene spordiharrastja Rebrük vist ilmarekordi pannud sellega, et ta ühel pühapäeval Moskvast 17 võistlustel on pääl vaatamas käinud.

*

Tehnilistel põhjustel pidi käesolev number väiksemas kaustas ilmuma kui kavatsatud, mille tõttu kroonika ja muu jooksev materjal välja pidi jääma.

Sõidu- veo- autod ja omnibussid,
„HORCH“, „OPEL“, „AGA“
 igas jõusuuruses.

Kõik auto ja jalgratta tagavara osad
 Kummid, Signaalid, Laternad, Akkumolaatorid, Magnetod, Abi-
 mootorid, Lumeketid, Õli, Kummi parandus-materjaal, Tööriistad.
 Kõiksugu auto ja jalgratastele tarvisminev materjaal jne. jne. jne.

TULEKUSTUTAJAD
„PLUVIUS“.

Eestis laialt tuntud
 jalgrattad

„Presto“, „Adler“, „Opel“.

A. S. SILVA

Metsa eksport.

Põllutöömashinate- ja riistade, puutööstuse
 mashinate, käsitööriistade, põllurammu ja
 soola import.

Tallinn, Merepuiestee 17.

*Sportlased sööwad ja weawad
kihla ainult*

shokoladi pääle.

Uues wabrikus on uus shokolad!

- - - Masinad — wiimane tehnika! - - -

Spordiseltsidele

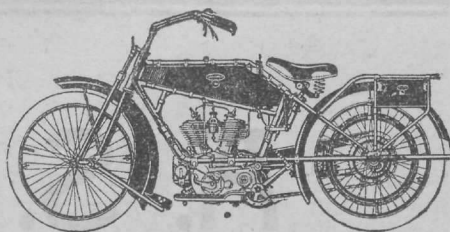
valmistakse aruande-
lehti, liikmekaarta,
piletisi, programmisi
ja muid

trükitöid

kiirelt ja korralikult
möödukate hindadega

Zwetkow & Kitzel'i
trükikojas Pikk tän. 36

(O/Ü. „Esto“ vastas).

Kõige uuemad modellid

ilmakuulsad
mootor- ja jalgrattad

„WANDERER“ ja
„BRENNABOR“
saadaval ainult

Lier & Rossbaumi juures

Tallinnas, Rataskaevu tän. 5.

Suures väljavalikus laternad, kellad,
kummid jne.

— — Parandus. — —

A-S
BALTI SPORDI JA
VÕIMLEMISRIISTADE
VABRIK.

TARTU, AURULAEVA T. 1.

TARBEID
TALI=8' SUVE SPORDIKS
VEHKLEMISEKS
VÕIMLEMISEKS

TÄIELIK VÕIMLEMISSAALIDE SISSE
SEADMINE NÜÜDISAJA NÕUETE
KOHASELT. EELARVED JA PLAA
NID SAADETAKSE SOOVI PEALE

ESITAJA TALLINNAS % ESTO
PIKK T. 47.

A-S
BALTI SPORDI JA
VÕIMLEMISRIISTADE
VABRIK.

TARTU, AURULAEVA T. 1.

TARBEID
TALI=8 SUVESPORDIKS
VEHKLEMISEKS
VÕIMLEMISEKS

TÄIELIK VÕIMLEMISSAALIDE SISSE
SEADMINE NÜÜDISAJA NÕUETE
KOHASELT. EELARVED JA PLAA
NID SAADETAKSE SOOVI PEALE

ESITAJA TALLINNAS % ESTO
PIKK T.47.